N Nr. 14

2. JULINUMMER 1941

Belgia 2 fr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Finnland 4.50 mk. / Frankrike 4 fr. / Hellas 8 drs. / Iran 3 rial / Italia 2 lire / Luxemburg 25 Pf. / Nederland 20 cents / Norge 45 øre / Portugal 2.— esc. / Romania 16 lei / Sverige 53 øre / Sveits 45 cents / Slovakia 2.50 kr. / Spania 1.50 ps. / Tyrkia 12 piaster / Ungarn 36 fillér

Signal

Universitetsbiblioteket
i Tromsø

23.5. T.

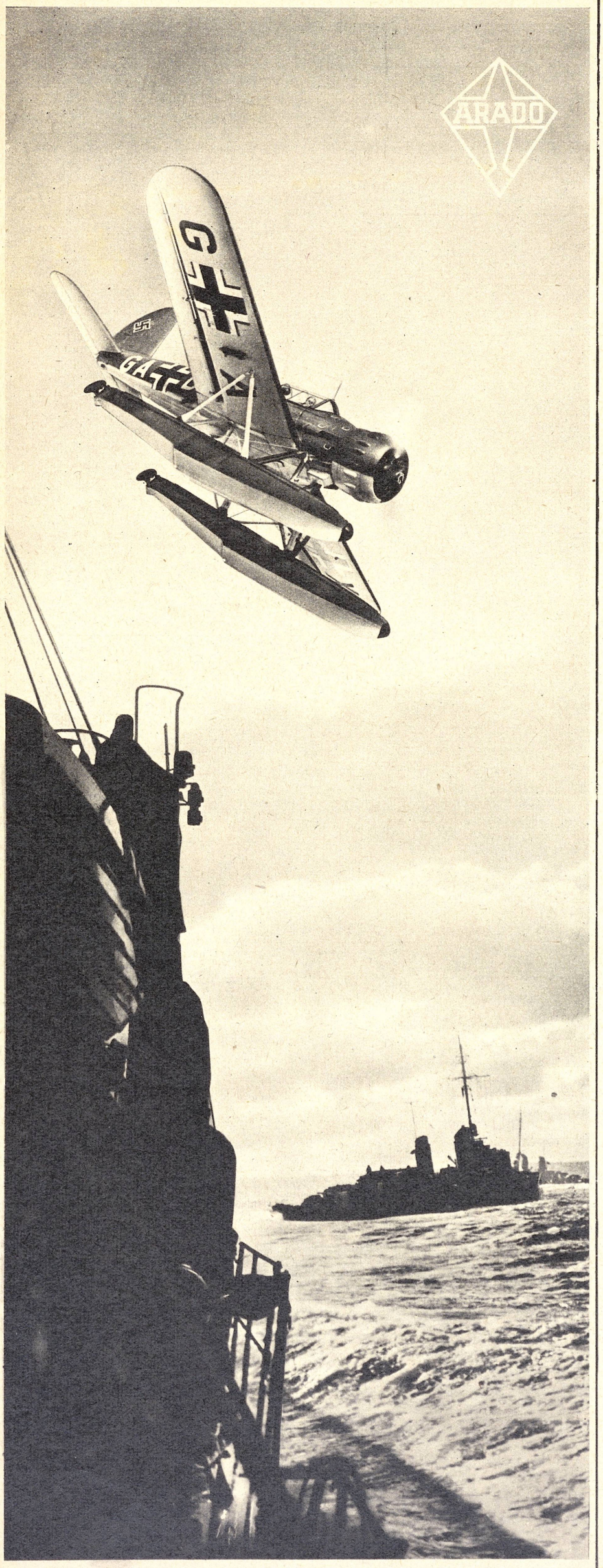
23.3. T.

29.3. T.

Et tysk flys atlanterhavsbytte

er hittil syv skib. Besetningen på dette Ju 88 maler silhouettene av de senkede skib på flyets ror

Foto: PK Krempl

Hemmelig!

Beretning fra femte kolonne

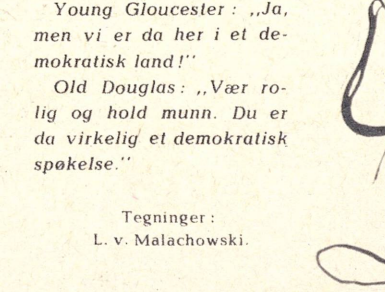
Våre to engelske spøkelser, som er utvandret til Amerika — som før meddelt — tar en tur på Broadway i New York.

Det unge spøkelse: ,,Old Douglas, hvorfor blir denne mannen ført bort av politiet?''

Old Douglas: ,,Han har våget å snakke til en av disse pikene.''

Young Gloucester: ,,Ja, men —''

I Zoologisk have: Young Gloucester: ,,Og hvorfor blir denne mannen ført bort?''

Old Douglas: ,,Han har våget å si at han tror menneskene stammer fra apene.''

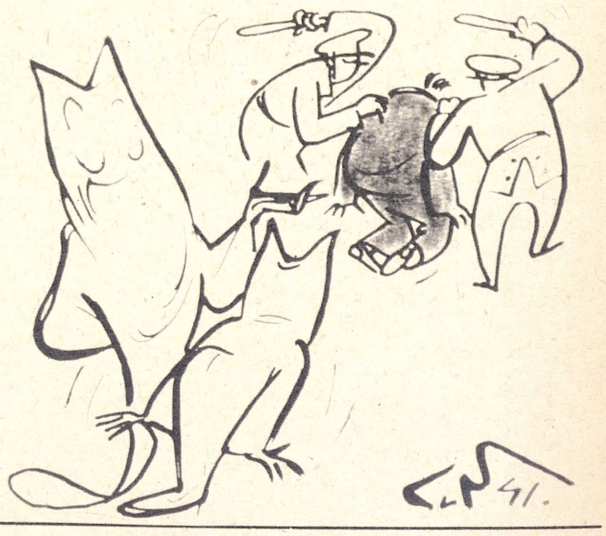
Young Gloucester: ,,Ja, men —''

Young Gloucester: ,,Og hvorfor blir denne mannen ført bort og slått?''

Old Douglas: ,,Jo, han har våget å si at han ikke kan innse hva krigen i Europa angår amerikanerne.''

Young Gloucester: ,,Ja, men vi er da her i et demokratisk land!''

Old Douglas: ,,Vær rolig og hold munn. Du er da virkelig et demokratisk spøkelse.''

Tegninger:
L. v. Malachowski.

COPYRIGHT 1941 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

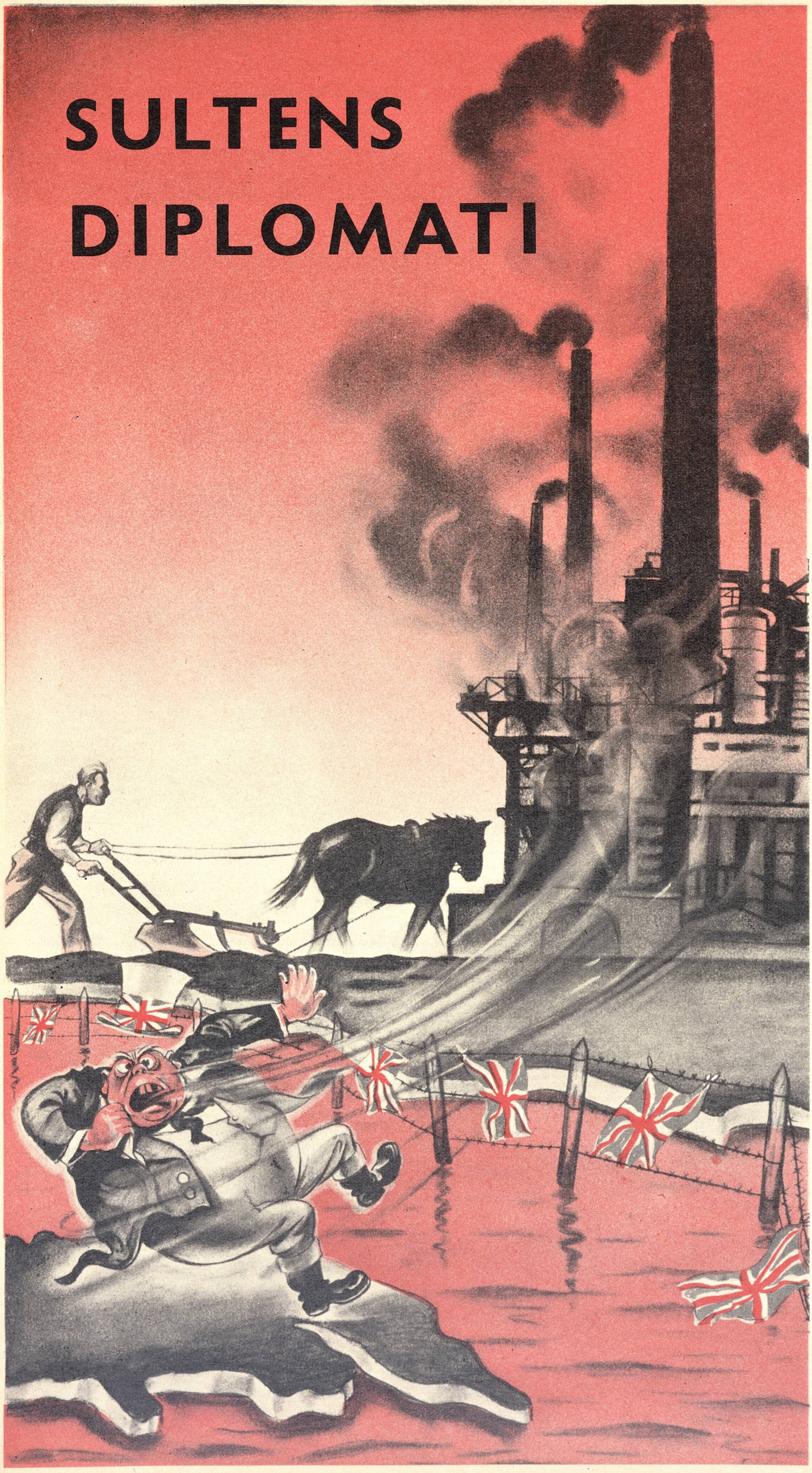

Den nye front i øst

Mens krigen mot England går videre med uforminsket kraft, er den tyske forsvarsmakt gått til kamp i østen mot det bolsjevikiske Russland. Makthaverne i Moskva, som hadde avsluttet en vennskapspakt med det nasjonal-sosialistiske Tyskland, drev et dobbeltspill. De lot den røde armé marsjere op i en styrke på 160 divisjoner ved grensen, for å falle Tyskland i ryggen i et egnet øieblikk. Adolf Hitler tilintetgjorde imidlertid denne plan. Om morgenen den 22. juni gikk tyske tropper over Sovjets grense, i nord skulder ved skulder med de finske frihetskjempere under deres marsjal Mannerheim, i syd sammen med den rumenske armé under befaling av general Antonescu.—„Signal" vil også bringe beretninger i ord og bilder fra dette nye felttog på sin allerede velkjente grundige og omfattende måte; dets krigsreportere er som PK-menn ved den kjempende tropp ved fronten, som rekker fra Nordishavet til Sortehavet og er ca. 3000 km. lang

Kart: Seeland

SULTENS DIPLOMATI

Den franske viseministerpresident, admiral Darlan har et år efter Frankrikes sammenbrudd lagt frem for verden en tapsliste som er enestående i historien. Det er listen over de tap Frankrike har lidd siden avslutningen av våpenstillstanden, ikke ved handlinger eller tilbakevirkninger av handlinger fra dets hittidige motstanders side men fra dets „forbundsfeller". 157 skib med tilsammen 792,000 brt. til en verdi av 120 milliarder francs har Frankrike takket være England, tapt i løpet av det år som er gått siden våpnene blev nedlagt i vest. Disse skib blev delvis senket av den tidligere „forbundsfelle", dels — og for en langt større del — blev de beslaglagt av englenderne.

Den oversikt admiral Darlan har lagt frem taler et overbevisende og ubestikkelig språk, og allikevel inneholder den ikke de tall som sannsynligvis aldri kan beregnes og heller ikke offentliggjøres: tallene på mengden og verdien av de livsviktige tilførsler til Frankrike som er holdt tilbake av England. Det er tusener og atter tusener bruttoregistertonn av levnetsmidler og forbruksvarer, som var bestemt for Frankrike og som skulde gå til Frankrike, men som slett ikke blev sendt avsted, fordi de allikevel vilde ha falt som offer for den engelske blokade — den blokade som av Storbritannia også blir anvendt like overfor de stater som ikke er i krig med England, men som er besatt av Tyskland eller er dradd inn under dets forsvarsmakts beskyttelse.

Da den engelske regjering den 5. september 1939 forkynte „Trading with the Enemy Act" — støtte denne nye blokadelov på en væpnet motstander som ikke lenger kunde såres av dette våpen. På ernæringsområdet, på råstoffområdet, for sivilforsyningen og for rustningsvirksomheten var der i Tyskland truffet foranstaltninger og den nødvendige leveranse absolutt sikret ved at egenproduksjonen blev øket eller ved at leveransene blev sikret ad blokadefrie transportveier.

Med den engstelige stedighet hos mennesker som ikke ser andre utveier, blev englenderne til tross herfor ved med å håpe på seieren ved hjelp av blokaden. Man forespeilet sig videre i London atter og atter det fatamorgana at de tyske fly en vakker dag ikke lenger kunde gå til værs fordi deres bensintanker vilde være tomme, at de fryktede „hurtige troppers" motorkjøretøier ikke lenger vilde kunne kjøre, fordi de manglet gummiringer.

Men de tyske fly fløi og flyr, de tyske tanks og biler kjørte og kjører — ingen steder i Tyskland kan der konstateres en virkelig alvorlig, virkelig krigsavgjørende virkning av blo-

Blokaden,
Englands lumske våpen, bryter sammen på det europeiske kontinents næringslivs-solidaritet. I avmektig raseri må England erkjenne at Europa — som en eneste stor aker og en eneste stor fabrikk — er blit uavhengig av de tiliørsler som England kontrollerer Tegning: Girod

Tyskland hjelper.

Den tyske forsvarsmakts soldater blev straks efter avslutningen på krigen i Frankrike satt inn i det franske landbruksarbeid. Her kjører de franske tanks som traktorer foran de franske bønders ploger. Ubekymret om akergrenser lages fure efter fure. Det gjelder å sikre den europeiske høst. Foto: „Signal"

kaden. For første gang siden den blev iverksatt, er dette våpen sløvt og sviktende. Når det nå imidlertid ikke har lykkes de britiske politikere i rette tid med blokaden å anfekte motstanderens pansrede hjerte, så vil de dog i det minste ramme det belte som ligger foran dette hjerte — de besatte områder — i det vage håp, at nøden i de besatte områder en gang kunde ha sine tilbakevirkninger på Tyskland. På denne måte forutser den „nye" engelske økonomiske krigsplan en blokade ad omveier, og således er den engelske regjering besluttet på å prisgi til sulten og å styrte i den dypeste nød de som ennå i går kjempet for England på Kontinentet. Hva skal resultatet av denne eksempelløst grusomme plan være? „Petit Parisien" har besvart dette spørsmål på følgende måte: „De som i går styrtet det franske folk inn i krigen og katastrofen, anstrenger sig i dag for å berøve Frankrike friheten, idet de erstatter krigens diplomati med sultens diplomati."

Hvorledes „sultens diplomati" i det enkelte ser ut, er kjent: England proklamerer blokaden mot Norge og Danmark, det avskjærer Nederland fra dets oversjøiske forbindelser, det nekter Frankrike og Belgia — de land som nylig blødde for England — de tilførsler som disse land trenger for å læge de sår som der blev tilføiet dem i kampen for England. Neppe er det siste skudd falt i Serbia, så blir også dette land trukket inn i blokaden, og allerede den 1. mai — mens greske soldater, som til det siste hadde kjempet for England, forlot sitt hjemland for å kjempe videre i Egypt, ennå befant sig på sjøen — meddeler det britiske blokadeministerium at „loven med henblikk på handel med fienden og blokaden" vil bli anvendt på Hellas.

I den første tid av den engelske blokadekrig mot de tidligere forbundsfeller og venner var man i London ennå litt tilbakeholdende, i alle fall hvor det dreide sig om å kalle barnet ved dets rette navn. Man skjøv gjerne ansvaret for den fremkalte nød over på tyskerne og fant behag i bevegede skildringer om den slette ernæringssituasjon i de besatte områder. Men samtidig med at man i londonkringkastingen berettet om angivelige massebespisninger i Bryssel og „elendigheten" i Nederland, meddelte den britiske ambassadør regjeringen i Washington offisielt — det var i desember 1940 — at forsendelser av levnetsmidler til de besatte områder var uvelkommen så meget mer som beretningene om situasjonen der var „sterkt overdrevne". I mellemtiden er man blitt mer åpen, og kaller eventuelle hjelpeytelser fra oversjøiske land „feilaktig humanitet". Endelig har man latt masken falle — i dag blir den britiske blokade gjennemført utilhyllet mot Europa.

Men hva sier verden, hva sier særlig De Forente Stater til denne krigsførsel mot kvinner og barn i europeiske land som ikke lenger deltar i krigen? Til å begynne med så det ut som om der i USA vilde reise sig stemmer mot så grusomme metoder i den økonomiske krig. Ennå i begynnelsen av mars vakte affæren med skibet „Exmouth" i New York en del opmerksomhet. Efter opdrag av det amerikanske Røde Kors skulde dette skib bringe medikamenter og næringsmidler for barn, særlig havremel, til Frankrike, men da de engelske blokademyndigheter betraktet havremelet som „kontrabande", måtte det losses igjen, skjønt den franske ambassadør Henri Haye anmodet om USA-regjeringens formidling.

Som sagt vakte denne affære ennå litt opmerksomhet, men snart syntes man å ha vennet sig til den engelske krigsførsel mot sivilbefolkningen i Frankrike og Belgia, i Nederland og Danmark, i Norge og nå også i Hellas og Jugoslavia. USA har i hvert fall den 16. mai latt meddele at ytterligere levnetsmiddelforsendelser til fransk Nord-Afrika vilde bli tilbakeholdt „inntil den rolle de franske kolonier vilde spille i tilfelle av et engere tysk-fransk samarbeid var klarlagt". Få dager senere meldtes det fra London at det nå „syntes sikkert at alle levnetsmiddelforsendelser til Frankrike blir innstillet." Nå vil altså også „sjåsendingene", som „Petit Parisien" kalte dem, ophøre — sultekrigen har dermed nådd høidepunktet.

Kontinentets forsvarskraft

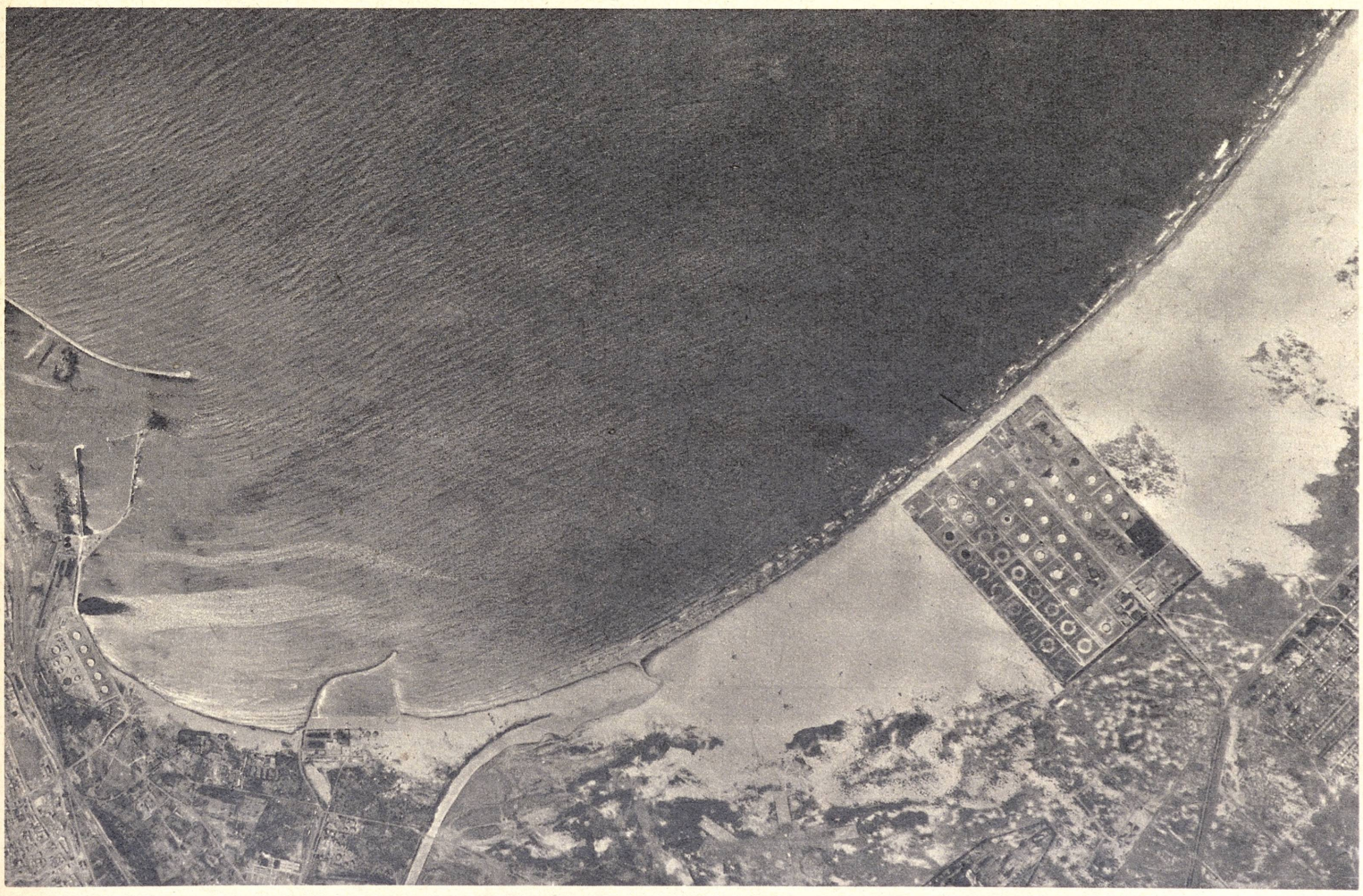
Denne sultekrigsførsel mot Europa kunde — så umenneskelig og brutal den i sig selv er — begrunnes, dersom der besto noen utsikt til å opnå et godt resultat. Det er imidlertid ikke den ringeste utsikt hertil. Denne utvidelse av blokaden fremstiller sig som meningsløs og som en unødig og forgjeves utvidelse av en grusom kampmetode til områder hvor der allikevel ikke kan opnåes noen avgjørelse. Også de engelske forhåpninger på langt sikt, ja nettop de er ubegrunnet, for i mellemtiden blir disse områders og det europeiske kontinents økonomiske selvopholdelseskrefter som kompletteringsrum stadig sterkere mobilisert. For hver dag som man i de besatte områder innstiller sig på nøitraliseringen av blokaden og i Europa på en fornuftig kontinental utjevning, synker nemlig virkningen og betydningen av Englands økonomiske krigsforanstaltninger.

I og for sig var de besatte områder ved begynnelsen av blokaden ikke forberedt på denne blokering, og for disse gjorde blokaden sig endog i stor utstrekning merkbar. Norge, Danmark, Nederland, Belgia og tillike Frankrike hadde ikke drevet sin jordbruksproduksjon eller produksjonen av råstoffer i landet under hensyntagen til en størst mulig nasjonal uavhengighet, men hadde innstillet dem efter situasjonen på verdensmarkedet, det vil si de forsømte egenproduksjonen til fordel for den „billige" innførsel. Den akutte innførselsavhengighet på råstoff- og særlig på ernæringsområdet i de besatte områder ved blokadens begynnelse svarte på ingen måte til de virkelige, meget

Fortsettes side 34

Aleksandrias havn, *det britiske flåtestøttepunkt i Middelhavet, et mål for det tyske luftvåpen. Tydelig kan man i havnebekkenet se de skib, som er tiltenkt angrepene fra våre stukas*

Her støter vi til!

Tre luftfotos, tre tyske mål

Pk. Müller

Oljen fra Haifa *er livsviktig for den britiske middelhavsflåtes operasjoner. Derfor angriper det tyske luftvåpen stadig de store tankanlegg i Palestinas havn. Til høire på vårt bilde ser man et av de store oljelagre*

Fallskjermspringere over Kreta. *Dette bemerkelsesverdige foto blev tatt i de tidlige morgentimer den 20. mai, da det tyske fremstøt mot Kreta begynte. De tyske fallskjermspringere svever ned på markene ved Iraklion, hvor kampene om øiens hovedstad utspiltes*

ALFRED GERIGK:

Tyrkias vei /

Det Tyske Rike og Tyrkia har den 16. juni avsluttet en vennskapspakt som foreløbig skal gjelde for 10 år. „Signals" særkorrespondent bereiste kort før avslutningen av overenskomsten Tyrkia og skildrer her sine inntrykk av forutsetningene og målene for den tyrkiske politikk

Istanbul, i begynnelsen av juni.

For et par uker siden i Istanbul: Storbyen ved Bosporus gjennemlevet timer og dager i et politisk febergys. „Den jugoslaviske armé kapitulerer!" ... „Den greske armé kapitulerer!" ... „Greske øier foran de lilleasiatiske kyster besatt av tyske tropper!" Ved kaiene i Galata, like foran den mektige bro som går over Det Gylne Horn lå de store tyrkiske dampskib hvis opgave det skulde være å overføre en del av Istanbuls befolkning til Anatolia. Krigen på Balkan var rykket så tett innpå tyrkiske grenser at de ophissede avismeldinger morgen, middag og kveld og til langt ut på natten holdt befolkningen i ånde. Stans i det økonomiske liv og i trafikken. Baneforbindelsen over Hellas til Europa avbrutt, bare russiske og rumenske dampskib som opretholdt en nødtørftig forbindelse over Svartehavet.

Men til tross for denne ophisselse, til tross for disse dagers feberstemning la tyske offiserer derute i Therapia hvor heltekirkegården for tyske tyrkiakjempere i den tyske ambassades prektige park stiger opover berghellingen, en mektig laurbærkrans på marsjal von der Golz's grav.

Avisene hadde også plass og tid til i utførlige betraktninger å vurdere general von Seeckts fortjenester.

Utgangspunkter for fortsettelsen og utbyggingen av de tysk-tyrkiske forbindelser var altså til stede også i hine ophissede dager og også på istanbulsk jord.

Samtaler i Ankara

En nattlig reise i Taurus-ekspressen fra Istanbul endrer bildet. I Ankara, hovedstaden i 1000 meters høide over havet, som en dristig vilje grunnla midt i det anatolske fjelløde, råder en helt annen atmosfære. Ankara er intet gunstig terreng for rykter og for panikkstemning. Ankara forlanger allerede ved sitt ytre bilde klarhet. Hovedgaten som med grønne plener og rekker av sprettende trær løper kilometervis nedover berg og opover berg, gir denne by også i det rent ytre et preg av stor orden og ro. Ankara er diplomatenes, ministerienes og embedsmennenes by og dermed en by som betrakter politiske ting nøkternt og saklig. Nøktern saklighet ved politiske avgjørelser, en nøktern virkelighetssans — det er det merke under hvilket Tyrkia, ledet av Ismeth Inønüs statsmannsklokskap blir styrt gjennem denne krig.

Hva er tyrkisk politikks mål? I hine dager talte man meget om det i de fremmede makters ambassader og legasjoner, i de tyrkiske ministerier og også der hvor innvånere og fremmede traff hverandre, i Ankaras restauranter, fremfor alt hos Karpic, i den berømte restaurant hvor Atatyrk ofte var gjest.

„Den tyrkiske politikks mål?

Enhver betraktning over den må gå ut fra en forutsetning: I Tyrkia lever der 18 millioner mennesker på noenlunne det samme område som Det Tyske Rikes idag. Forstår De hva der menes? På det samme område hvor Tyskland gir rum for nesten hundre millioner mennesker, teller Tyrkia bare 18 millioner." Dette sa, ved en av disse politiske samtaler, en av de beste kjennere av tyrkisk liv og tyrkisk politikk.

Det mennesketomme Anatolia

Når man har reist gjennem Anatolia, når man mange kilometer så det endeløse sumpområde som tusener og atter tusener av storker flagrer over, når man oplever mennesketomheten i vide områder i Anatolia, forstår man hva der sies med denne henvisning. Den anatolske jord, riktig bearbeidet og rikt befolket, kunde kaste av sig det mangedobbelte. Jordrikdommer venter på å bli utnyttet. Der er mangel på menesker, det mangler midler og det manglet hittil tid, for dette nye Tyrkia har jo bare bestått siden 1923. Ganske langsomt utvikler sig her og der en velstand som ikke eksisterte på osmanerveldets tid. Men det er meget små kretser som når op i en slik velstand, Staten stiller ingen store krav for sine behov. Men for å tillfredsstille disse minimale behov, for å kunne dekke utgiftene til opbygningen som har været i gang 20 år, må man selv for de laveste inntekter fastsette skatteprosenten til 17. For kretsen av godt bemidlede er for liten til at den kan gi avkastning for staten. Og den anatolske bonde, som ennå ofte bearbeider jorden med treplogen, råder ikke over pengemidler som han kan avgi til staten. Bare byene kan man kalkulere med som regelmessige skattebetalere.

Det betyr: Tyrkia som besluttsomt har reist et stort nasjonalt ideal, som vil skaffe det tyrkiske folk en sikker, rik fremtid — det nye Tyrkia må ha fred for å kunne utvikle sig. Hvem i Europa tenker på at Tyrkia egentlig har gjennemgått en tiårig krig? Først i 1911 krigen om Tripolis og umiddelbart efter frihetskrigen som Atatyrk gjennemførte og som først i 1923 endte i en fred. Alt blir bestemt av det tomme rums utstrekning og av viljen til å fylle dette tomme rum med mennesker og å vekke det til liv.

Sivilt antrekk og alfabet

Indrepolitisk: Det tyrkiske folks brede masser blir langsomt opdratt til en sann forståelse for betydningen av reformer. I hvert kontor, i hvert hus henger der bilder av Atatyrk. Nesten alltid ser man Atatyrk, den seierrike general, i sivilt antrekk, mest i snibel. Atatyrk hadde bevisst avlagt uniformen, for ved sitt eksempel å virke til at man betraktet europeiske klær som en selvfølge. Men overgangen til europeiske klær som ytre sett er gjennemført idag, er bare en detalj i den fylde av problemer som må løses. Idealforestillingen om det nye Tyrkia krever et oplyst folk som frigjør sig for forgangne tiders overtro. Opbyggingen av et virkelig gjennemgripende skolesystem er en av forutsetningene for at tyrkerne når det mål som statsledelsen har satt for dem. Og opbyggingen at et slikt skolesystem i et land som først for vel halvannet desennium siden tok skrittet fra de arabiske skrifttegn til latinsk skrift, alene det er en opgave som krever desennier til sin gjennemførelse.

Hvorfor forbund med England?

Utenrikspolitikk: Sikring, ubetinget sikring av freden må være ledemotivet for ethvert av regjeringens utenrikspolitiske tiltak, for bare gjennem sikringen av freden kan man vinne tid til Tyrkias opbygning. Da Tyrkia var den bærende og ledende makt i balkanforbundet, så opfattet det aldri dette forbund med Hellas og Jugoslavia som et middel til en aggressiv utenrikspolitikk, det betraktet snarere forbundet med de to balkanland utelukkende som en sikring mot angrep utenfra. Og betraktninger av lignende art førte oprinnelig også til forbundet med England. For Tyrkia var forbundet med England en mulighet blant mange til å sikre statsområdets eksistens og grensene. Det visste man også i London da forbundet blev avsluttet. Først senere, da den engelske politikk og den engelske krigsførsel kom i vanskeligheter, forsøkte England å gi forbundet en annen betydning, en aggressiv betydning. Og da jo den tyrkiske politikk er rettet mot bevarelsen av freden, på sikring av det nasjonale område, måtte man fra det tidspunkt forsøke en supplering av det tyrkisk-engelske forbund — en supplering der nå som resultat av en helt naturlig utvikling er funnet med den tysk-tyrkiske vennskapstraktat.

Tyrkisk økonomisk politikk — det kan med det mennesketomme lands forutsetninger og dets manglende velstand bare bety utnyttelsen av enhver mulighet som er for hånden et eller annet sted, å øke erhvervsmulighetene i landet og å ordne avsetningen til utlandet så lønnende som mulig. Under osmanerveldet manglet Tyrkia en industriell utvikling, mens industrier skjøt op og bredte sig rundt omkring. Idealbildet av den tyrkiske stat, slik som det foresvever ledende menn, omfatter selvfølgelig en sterk industri som gjør det mulig for Tyrkia å stå på egne ben. Tyrkia har idag et eneste stort stålverk, stålverket i Karalük, bygget for noen år siden av englenderne og først kommet i full drift i den siste tid. Om dette stålverk i Karalük og dets engelske byggmester er der en hel krans av legender og historier. Mange traktatklausuler som av det utførende engelske firma ikke blev fortolket til gunst for tyrkerne.

Et av de muntre eksempler: Overenskomsten gikk ut på at der til byggearbeidene skulde leveres vasket sand, en selvfølgelig forsiktighetsklausul som skulde forhindre at salpeter og andre skadelige bestanddeler senere skadet bygget. Tyrkerne leverte sjøsand som var hevet over enhver mistanke om salpeter, men englenderne holdt på at sanden måtte vaskes. Forhandlinger og prosesser, og sluttelig måtte der bygges et vaskeanlegg som slukte kjempeutgifter.

Det er bare et eksempel

Hvorfor dette eksempel med stålverket i Karalük? For å vise at englenderne selv også på den økonomiske politikks område brakte meget bevismateriale for at de ikke alltid helt forstår meningen med den tyrkiske økonomiske politikk som går ut på å opnå de største resultater med de sparsomste milder. Men innenfor rammene av denne tyrkiske økonomiske politikk lå på den annen side eksportmulighetene som Tyrkia hadde og bygget ut overfor Tyskland. Det var en retning av tyrkiske økonomiske politikere som fryktet for at den stadig voksende eksport til Tyskland efter hvert kunde bringe Tyrkia i et avhengighetsforhold fordi det sluttelig ikke vilde ha noen andre kunder mere og derfor ikke vilde være i stand til å oprette et likevektsforhold. Også denne mistro, som blev ivrig næret av England, måtte først overvinnes, og der måtte fra politisk side klarlegges at Tyskland ikke bare ikke har noen interesse i å trenge Tyrkia inn i et avhengighetsforhold, men at tvertimot, fra tysk standpunkt sett, et sterkt Tyrkias uavhengighet er en viktig faktor i det østlige middelhavsrum og i det lilleasiatiske rum.

Med en nøktern realisme som retningslinje for den tyrkiske statsledelse — med klok fremstilling og gjennemgåelse av alle de grunner som taler for et tysk-tyrkisk samarbeide, måtte den dag komme da den tyrkiske politikk forsto nødvendigheten av en overenskomst slik som den der nå er blitt avsluttet. Det engelsk-tyrkiske forbund består videre. Men med henblikk på en virkelig selvstendighet for Tyrkia, og på en sikring av det tyrkiske statsområde og på den tyrkiske utvikling bort fra de farer som krigen bringer med sig utenrikspolitisk og handelspolitisk, måtte en overenskomst med Tyskland komplettere den tyrkiske utenrikspolitikks system. Tyrkia har dermed lagt for dagen den kloke realisme som forhindret at det begav sig inn i en ensidig farlig forbindelse.

Sol, sandstorm, skorpioner . . .

En tysk forsterkningsflyplass i Cyrenaika. Under den brennende sol er det en kommen og gåen av store transportfly, lastet med erstatningsdeler for våpen og maskiner, med ammunisjon, levnetsmidler, sanitetssaker — men fremfor alt med vann og bensin for ørkenfronten i østen. Sandstormer — ikke sjelden inntil 2000 meter høie rustrøde søiler — hører til Ju 52-mennenes kampfulle hverdag. De har vennet sig til det på samme måte som til de nesten utrolige varmegrader, til skorpionene i den skorpete ørkenjord, til de britiske jagerfly, som krysser deres vei. Uophørlig ruller rekken av forsterkningsfly over havets og ørkenens ensomhet — pliktens stålsatte ørn.

Foto: PK. Schneider

Kamerater

Det er ikke gått én time siden en tysk observasjonsflyver meldte til havsnødsmeldestedet at han 50 km. utenfor øien Malta hadde fått øie på et havarert italiensk fly. Straks startet et Heinkel He 150-fly — og nå blir besetningen på det italienske fly reddet. De reddedes ansikter viser tross dyp utmattelse glede og takknemmelighet

Foto : PK. Ruge

En berømt kanon, i Berlins byområde. *De syv ringer er vidnesbyrdet om syv nedskutte fiendtlige fly, som kanonen opnådde. Nokk fem ringer venter allerede på kanonen; men de blir først anbrakt, når alle nedskytningene er anerkjent av de tyske kommandoavdelinger. — Underoffiseren i forgrunnen er batteriets beste mann. Han var med allerede i Spania, hvor hans kanon kunde melde 12 nedskytninger, og han bærer derfor den spanske orden ,,Cruz de Guerra''*

„Jeg vil gjerne til min pappa!'' — *,,Hvem er din pappa?''* — *,,Batterisjefen!''* — *,,Da må du nok vente minst en time, nå om formiddagen har vi jo øvelser''*

Hjemme – ved fronten

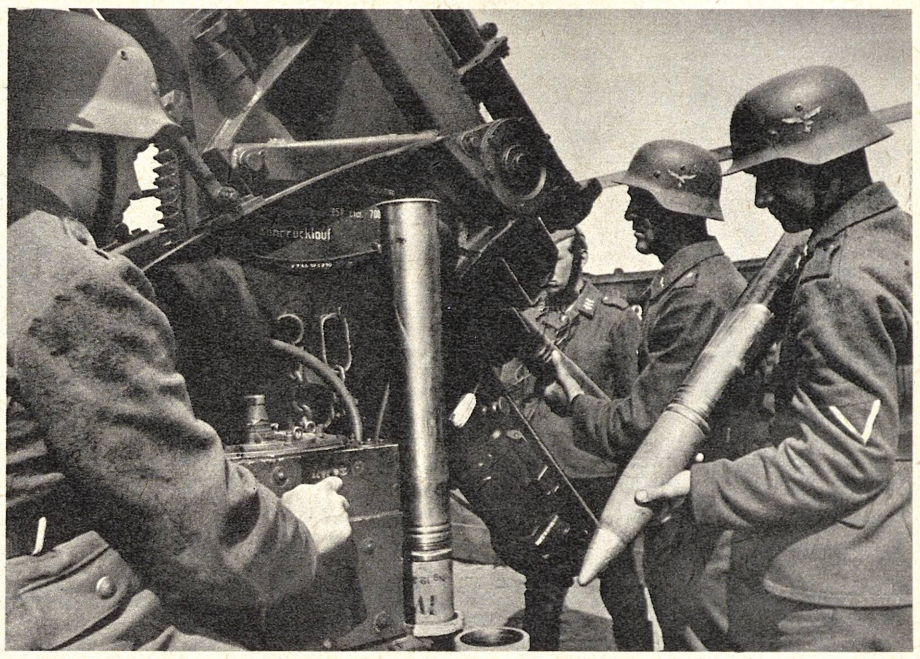
Hvilken alvorlig opbydelse av matematiske og mekaniske kunnskaper det ligger i en slik ,,harmløs'' formiddagsøvelse — kan naturligvis ikke den lille sønnen til batterisjefen — likesom vi andre — naturligvis ikke gjøre sig noen riktig forestilling om. Stadig øvelse er forutsetningen for dette for hjemmefronten så viktige våpen

„Signal" besøker et luftvernartilleri i storbyens utkant

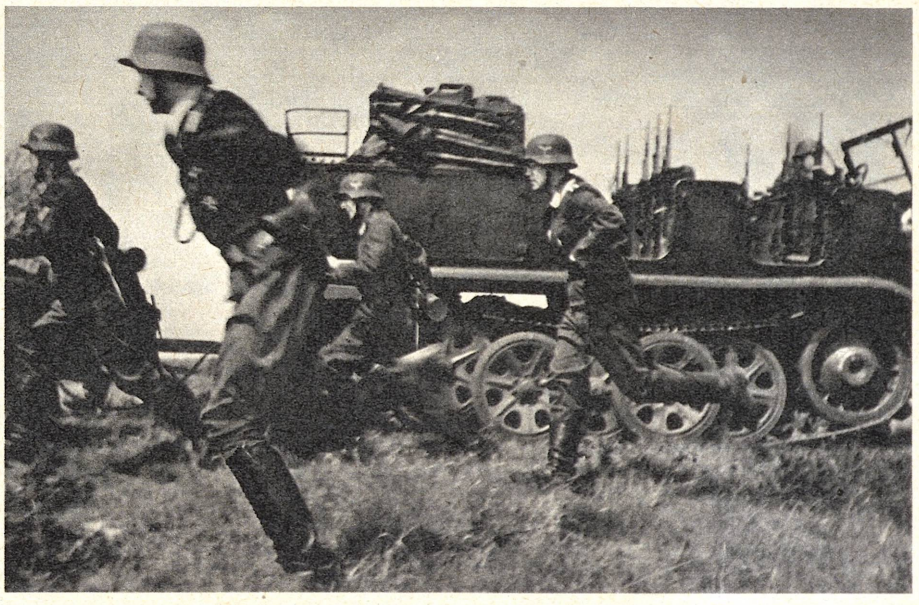
To ved kanonen

Batteriets kommandant, *en premierløitnant, er i tjenesten bare presisjon og opmerksomhet. Batteriets øvelse om formiddagen er forberedelsen for nattens alvor. At han allikevel har kjennskap til andre ting enn sin kanon, ser man først efter tjenestens slutt...*

Innstillingskanonéren og avtrekkskanonéren: *De to arbeider sammen som en maskins uadskillelige deler, når de står ved sin kanon. Efter tjenestens slutt er dog enhver av dem privat for sig selv et par timer . . .*

Løitnanten *må ikke bare være et åndelig og sjelelig forbilde for sine mannskaper, man venter også legemlig overlegenhet av ham. Her løper han nettop om kapp med sine menn...*

„1.45, tjenesten over!“

...hvor premierløitnanten om eftermiddagen — i sort treningsdrakt — er med som keeper på et fotballlag. Men den øvrige fritid tilhører hans unge frue

...og her ledsager han, rolig og tilsynelatende uten andre sorger, sin unge frue på kino. Men den høie utmerkelse — jernkorset av 1. klasse — viser at den unge offiser allerede har utmerket sig ved fronten. Luftvern-artilleriet, som står rundt i Berlins byområde, blir misunt for den fri eftermiddag av de andre troppeavdelingene; men hvem tenker på det — at de få eftermiddagstimene er den eneste fritid? Dessuten nyter bare en del av mennene eftermiddagstimene. Den annen del blir tilbake i beredskap

og på frieftermiddagen

Innsiktningskanonéren *blir på stedet og får besøk av sin frue, søster og barn*

Avtrekkskanonéren *er innehaver av en kolonialvareforretning i Berlin og hjelper sin frue i fritiden*

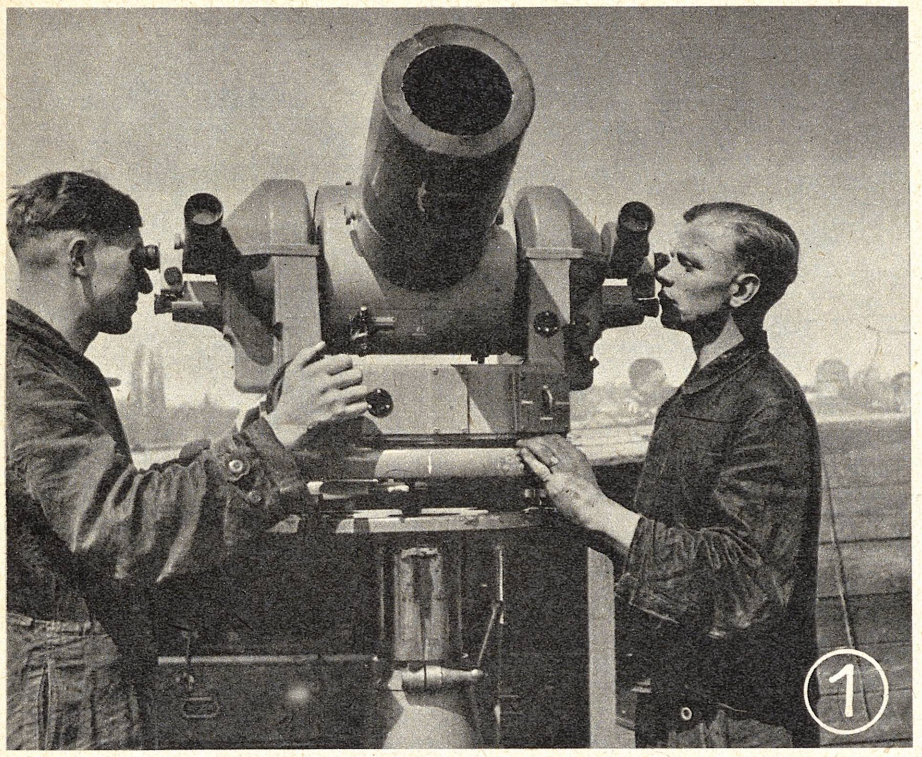
I batteriets marketenderi *besøker sønnen faren og viser frem sine skolearbeider. Således kan de menn som har sitt hjem i Berlin, stadig holde forbindelsen vedlike med sin familie og allikevel være ved fronten*

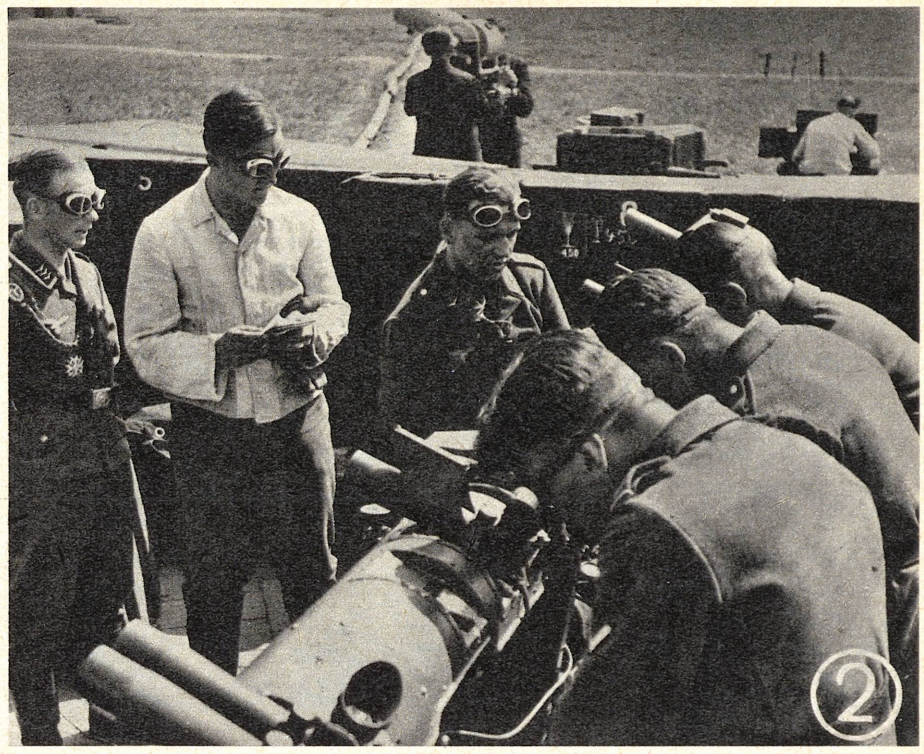

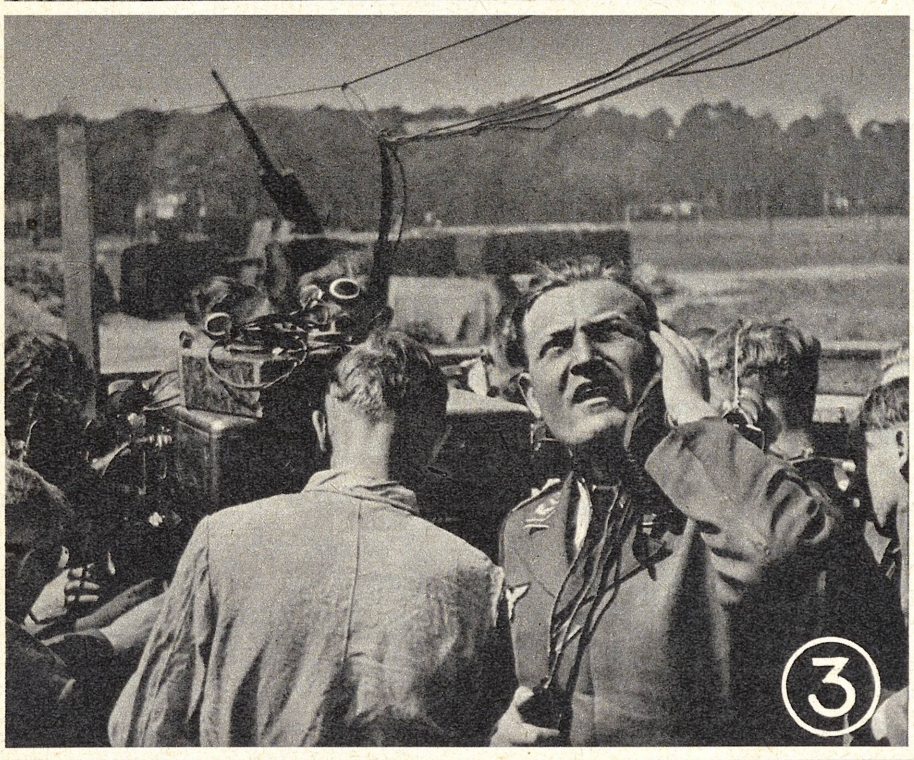
For de ugifte kanonérer *er den store byen en uuttømmelig kilde til utdannelse. Her ser man dem i Botanisk have foran de eksotiske planter som de hjemme bare har hørt om*

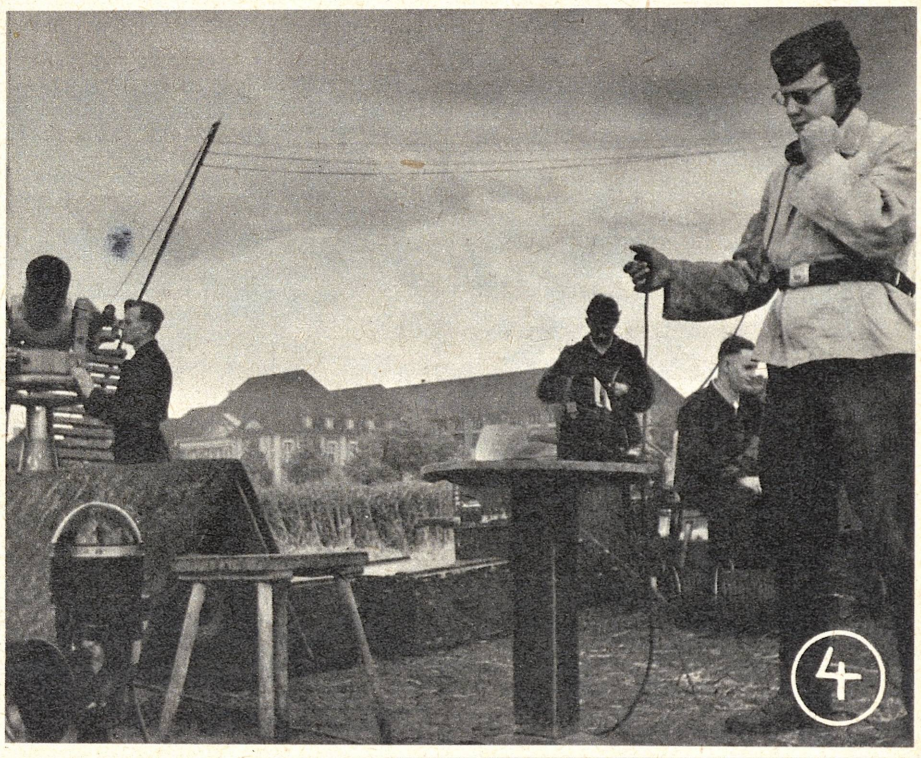

. . . og nå. „På gjensyn!"

Skuddet mot spøkelsesflyet

Luftvernbatteriet i Berlins forstad, som ,,Signal'' besøkte, øver om formiddagen for nattens alvor. Det skyter efter et fly, som man bare kan se i innsiktningsapparatet. Dette fly eksisterer nemlig bare på et filmbånd, som løper gjennem et elektrisk ekstra-apparat på kanonen. Mennene ved dette skyteapparat har funnet ut ,,spøkelsesflyets'' avstand og sier det til sine kamerater (2) som nå ved målebordet regner ut den nøiaktige ildkommando. ,,Første skudd,'' befaler kanonføreren (3) og ,,skudd'' markerer observatøren på bilde (4). I virkeligheten er det slett ikke skutt, men observatøren har markert ,,skudd'' med et signal. Dette signal bringer filmen til å stå stille, og måletroppen kan kontrollere hvordan og om skuddet har truffet, spøkelsesflyet

Dags-øvelser . . .

Berlinerne interesserer sig for sitt luftvernartilleri. *Men betredning av området er forbudt, og bare fra det fjerne ser de luftvernkanonenes rør heves og senkes*

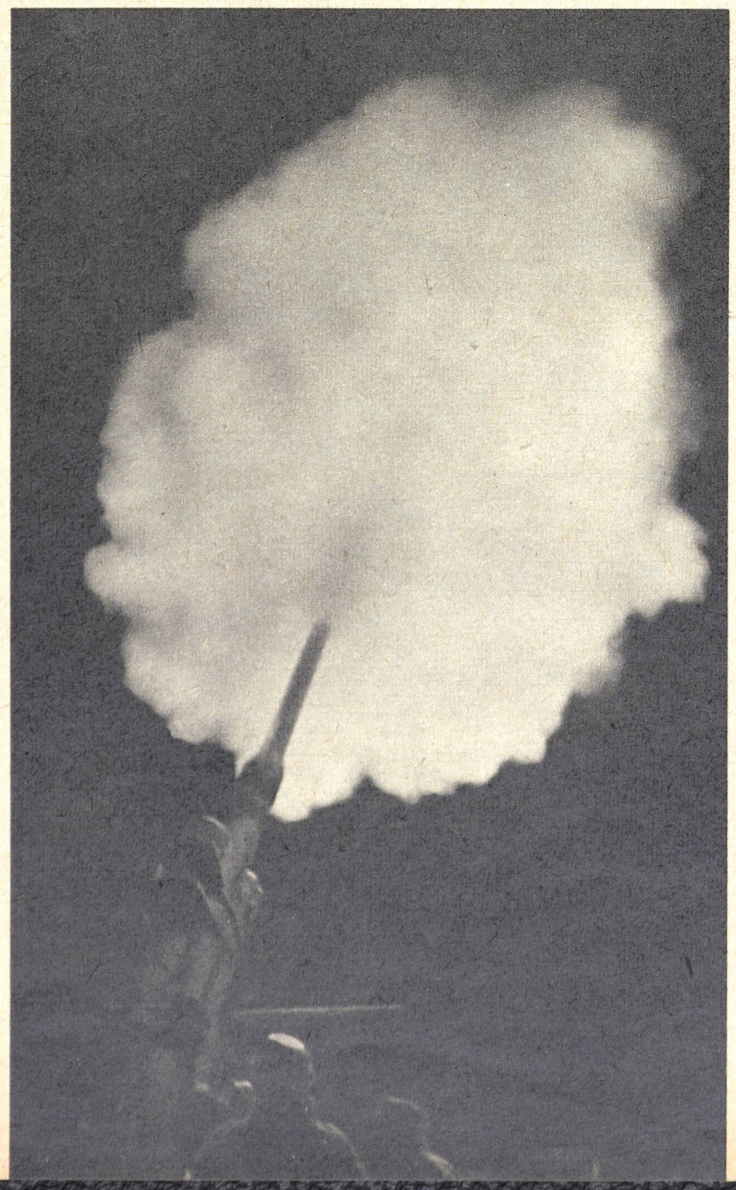
Alarm! *I månens bleke lys iler batteriets folk til sin kampplass. Det som om formiddagen bare var øvelser, er nå alvor. Lyskasterne begynner allerede sitt spill*

Alle fotos: PK. Arthur Grimm

. . . Alarm — om natten!

I lyskasternes strålebundt *er det fiendtlige fly innfanget, stadig nærmere, stadig mer truende sitter luftvernartilleriets skudd, natten er lys som dagen, og nå . . .*

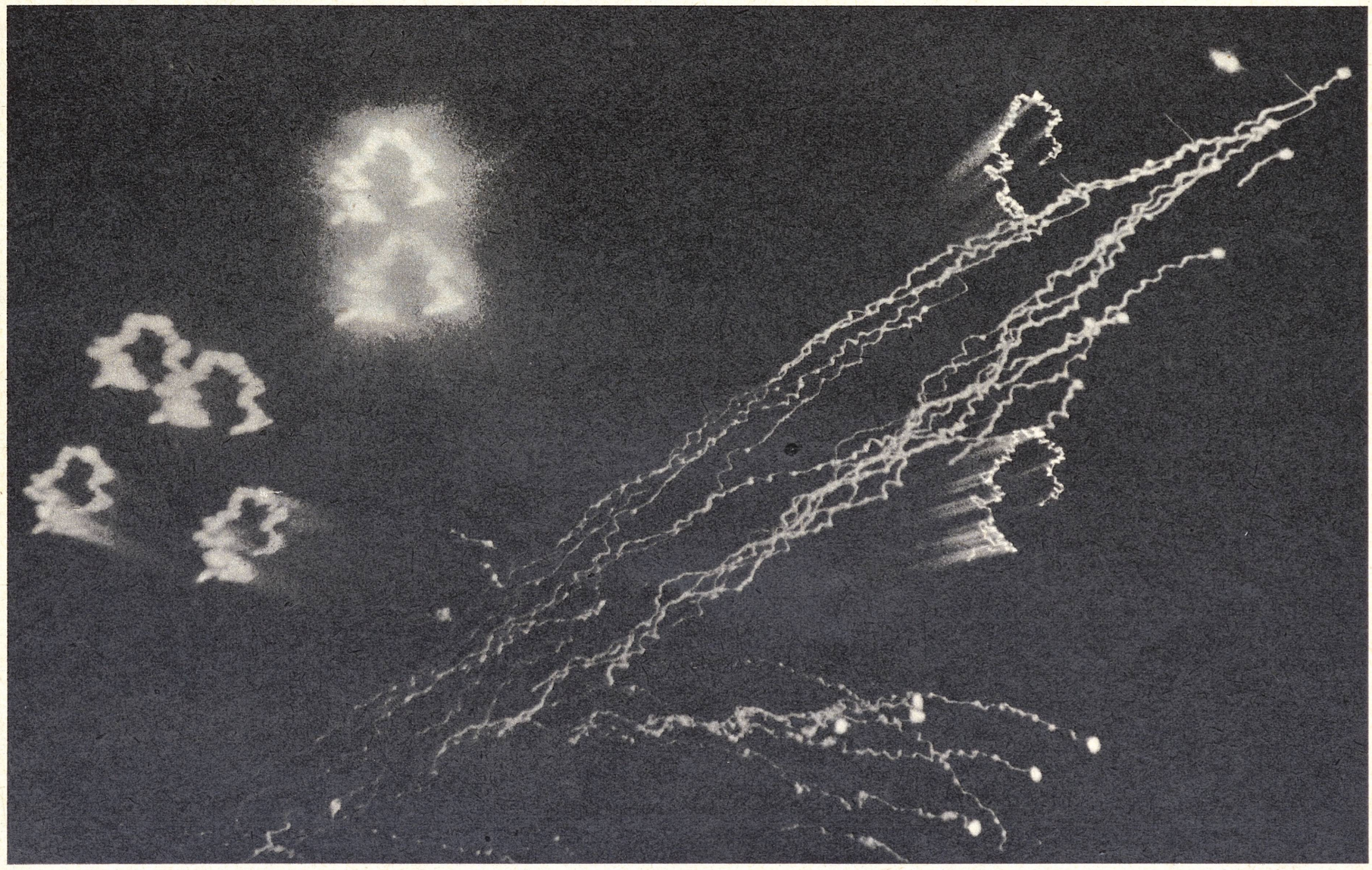

Det avgjørende skudd. *Snart vil igjen nok en ring pryde kanonrøret*

I den sikre kjelleren *sover imidlertid den lille Axel, batterisjefens sønn, ungdommens faste søvn. Som de fleste Berlinere hører han luftvernets skudd bare i det fjerne og vet som alle andre svært lite om artilleristenes strenge tjeneste ved fronten hjemme*

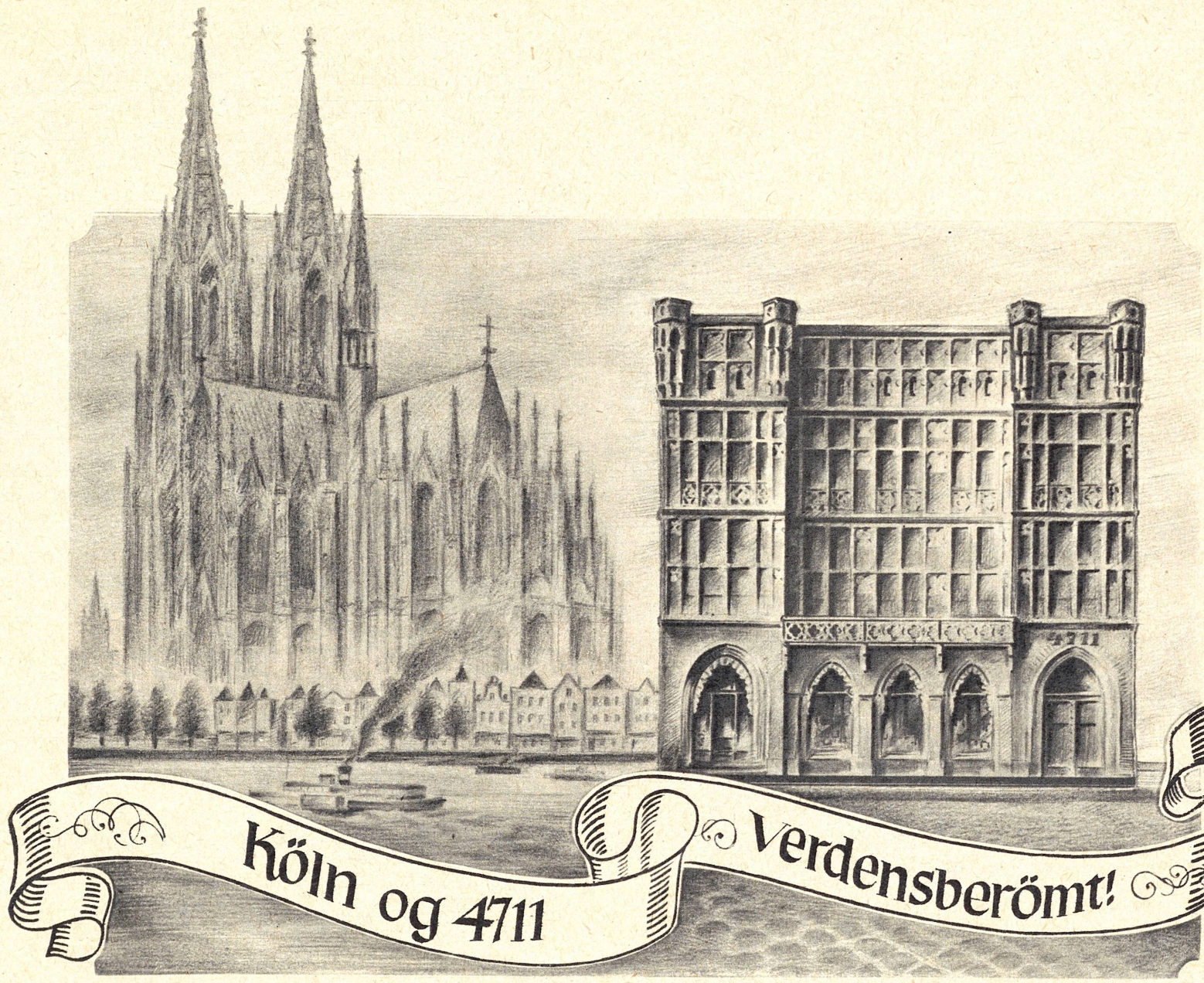

Flammer over London — Flammer over Malta

Allerede på lang avstand ser den tyske flyver i nattens dype mørke gjennem sitt fly brannene, som ligner gløden fra en smelteovn og som viser veien for den neste innsats av fly. Dag og natt lyder helvedesklokken over England, og det tyske luftvåpens hårde slag svekker fiendens kampkraft. Nedenfor: Et enestående fotografi fra Malta, den engelske faste borg i Middelhavet. De lange striper fra det engelske luftvern forårsakes ved skudd, som gjennemskjærer den nattlige himmel. Engelsk luftvern, skytende fra alle rør, forsøker å fange de tyske fly i sine dødelige stråler. Men uforstyrret fortsetter de tyske flyvere sin vei og vender først tilbake efterat de har „avlevert" sin dødelige last

Fotos: PK-Martin og PK-Elsner

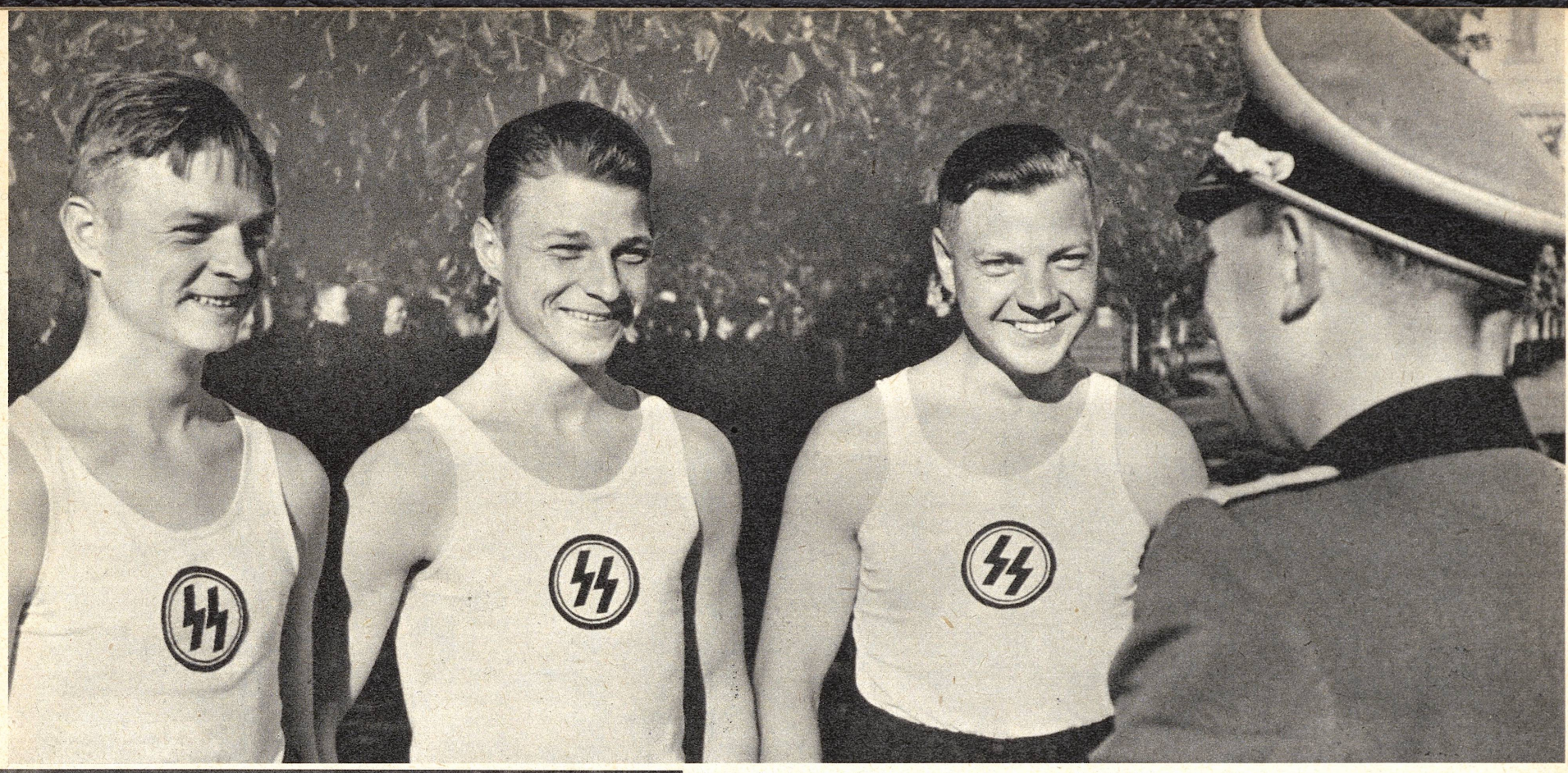

Köln og 4711 Verdensberömt!

Det er i sandhet et stolt ord og et ord som ikke blev skapt på en dag. Historien og utvik-lingen har forbunnet Köln og "4711" til en uadskillelig enhet. Derfor har ryet om den höie "4711"-kvalitet sammen med navnet på byen Köln trengt frem selv til jordens fjer-neste strök. For kvalitet taler sitteget sprog som hvert menneske på jorden forstår.

"4711" Gjennem kvalitet – et verdensmerke!

Fra Glockengasse **№ 4711.** over hele verden!

„Vi er lykkelige, kompanisjef!" *Tre brødre fra København foran sin kompanisjef i ᛋᛋ-utdannelsesleiren. De har fylt de rase- og sunnhetsmessige betingelser for optagelse i ᛋᛋ og gleder sig ved det mandige leirliv i skog, sol, vind og vann*

„Jeg vil kjempe for det nye Europa!"

„Signal" besøker de germanske frivillige i ᛋᛋ, flamlendere, hollendere, dansker, nordmenn og fra andre germanske land

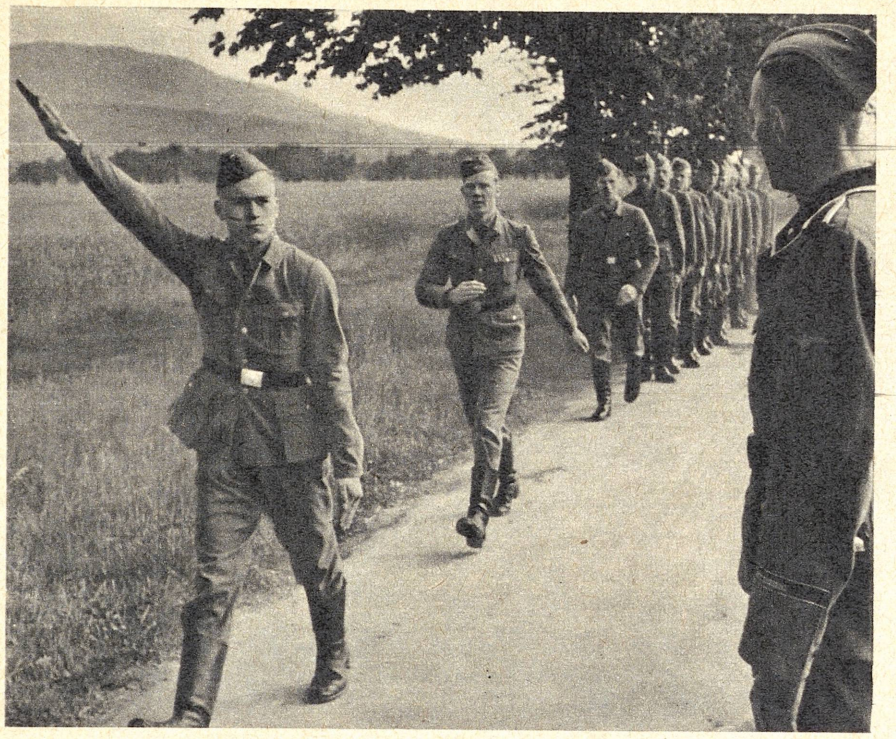
På en ᛋᛋ-offisers kårde *avlegger den frivillige eden. Han sverger Adolf Hitler — som fører for det germanske skjebnefellesskap — troskap i kampen om et nytt Europa. I bildet tit venstre Bjørn J., en av den norske arbeidsministers sekretærer, til høire E. H., elektriker fra København*

En stor del av dagen i utdannelsesleiren er viet sporten. *Der blir trenet i nesten alle olympiske sportsgrener. Vinneren av dette hinderløp uttalte: „Vi lever her, som om det var vår ferie. Vi får en fin kropslig trening. Det er nok prøissisk drill, men den tyske orden er allikevel tiltalende"*

Tyskundervisning i praksis. *På utdannelsestidens første dag skriver sersjanten de tyske kommandoord op på veggen*

For første gang: den germanske hilsen! *Med hånden løftet til hilsen, Karl F. fra Antwerpen, student og en av Belgias beste amatørboksere, mester i halvsværvekt*

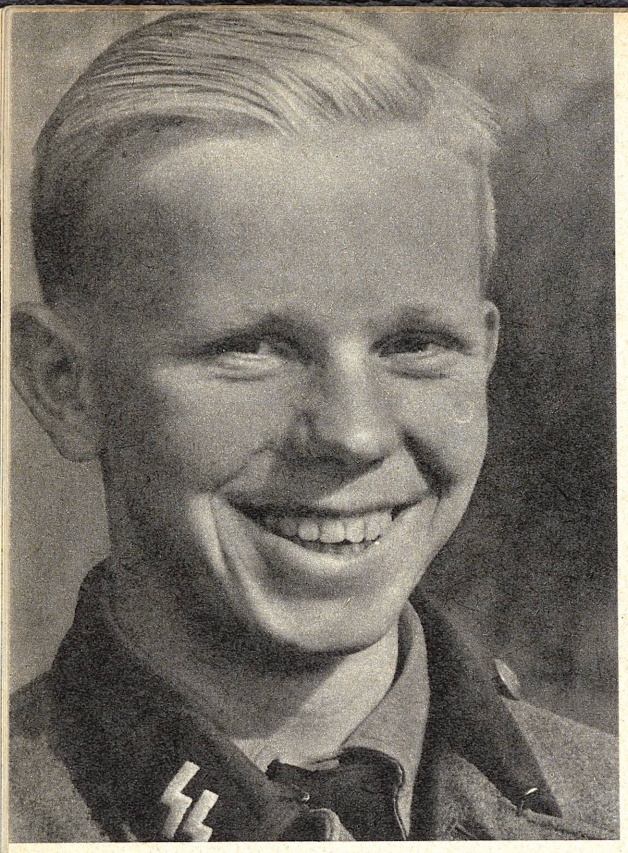
Hollenderne er i besittelse av en utpreget begavelse for skytning. Josefes K., som var kontormann i Haag utdannes til skarpskytte under anvendelse av skuddskivekikkert

Den militære utdannelse *gjør de frivillige soldater bekjent med de mest moderne tyske angrepsvåpen. Hans W., en ung dansk bonde*

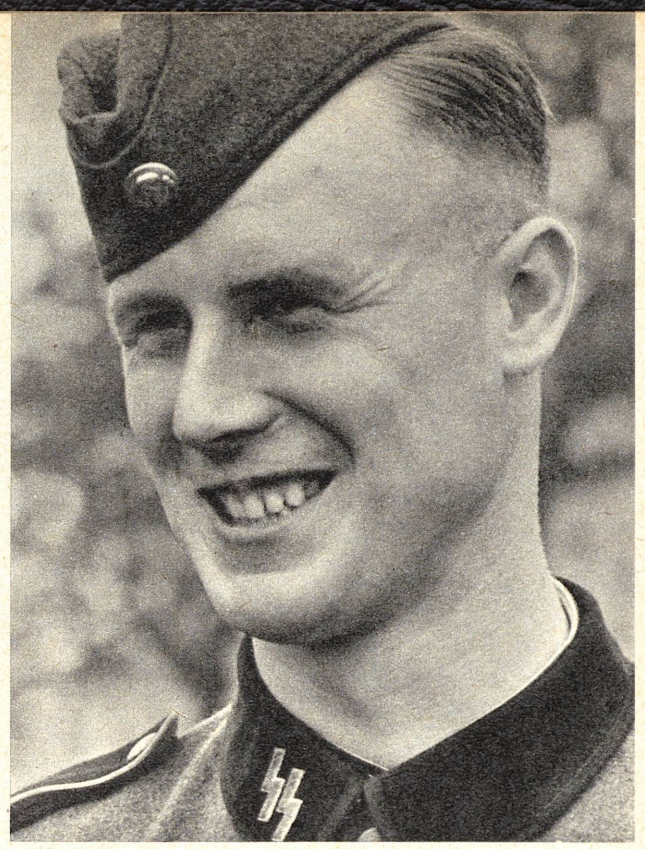
„Veronika", eller dagens fornøieligste time: *en tysk soldatersang blir innøvet*

„Jeg vil til den afrikanske front“, *sier Willem A., bilmekaniker fra Appeldoorn, som på grunn av sitt blonde hår blir kalt „Hvithode“.*

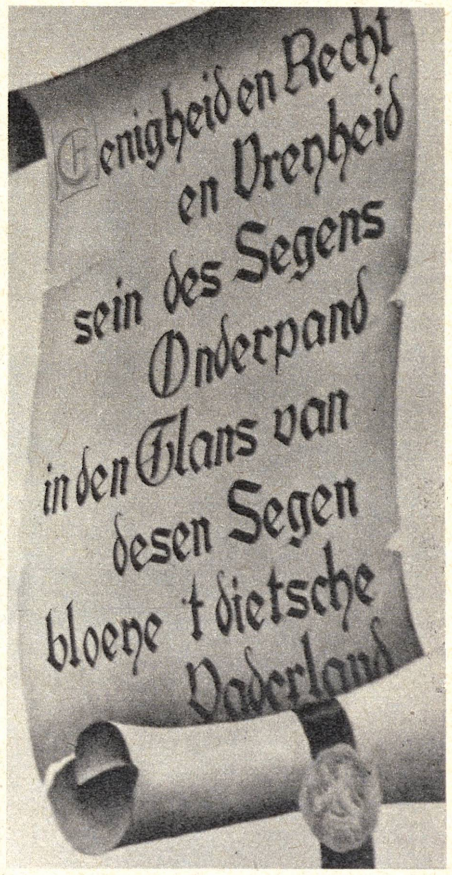
Odmund L., norsk tømmermann: *„Jeg vil kjempe til lands for et nytt Europa — for min far er båtsmann på en engelsk hjelpekrysser!“*

„De vil kjenne min lille søster. *Jeg er Paul H., maskinbygger fra Helsingør. Min søster Ragnhild innehar nesten alle verdensrekorder i crawl“*

Ved en pionerøvelse på elven! *Mennene i forgrunnen er hollendere, E. d. V. og H. D.*

Det tredje vers av tysklandssangen på flamsk. *Hoffmann von Fallersleben, forfatteren av den tyske nasjonalhymne, skrev tyskernes sang på Helgoland. Det tredje vers på flamsk er i æreshallen i leiren for frivillige, som er kunstnere i det sivile liv, blitt malt på veggen*

Foto : Hanns Hubmann

Med begeistring og spent opmerksomhet *er disse to flamlendere med i saken. ᛋᛋ-menn i en av våpen ᛋᛋ-divisjonene. De anstrenger sig for å opnå sin kompanisjefs tilfretshet. De vil bli like så eksemplariske soldater som han. Det er innehaveren av ridderkorset, ᛋᛋ-overstormtroppfører K.!*

For kunstnerne blant de frivillige *står til disposisjon et stort atelier hvor de efter tjenesten finner alle kunstneriske hjelpemidler*

Den yngste kanonér. *Olaf H. fra Rena i Norge, som 17 år gammel forlot skolebenken og meldte sig frivillig til ᛋᛋ*

„Signal" underviser idag i:

TI MINUTTERS STRATEGI

For de fleste mennesker er ordene strategi og taktikk en bok med syv segl. Nettop derfor vil en gjerne vite litt om det. Tyskerne er sikre på sin seier, fordi deres strategi er den beste. Men gis det da forskjellig slags strategi, en tysk i motsetning til en engelsk? Krigsekspertene besvarer dette spørsmål med ja. „Signal" vil føre sine lesere gjennem strategenes „verksteder" og i noen artikler avsløre krigskunstens hemmeligheter

For omtrent åtti år siden blev det ført to store kriger på jorden, og begge disse hadde et så originalt preg at den ene i bunn og grunn skilte sig fra den andre. Den ene av disse kriger var den tysk-franske krig 1870/71, den andre den amerikanske borgerkrig, som raste fra 1861 til 1865. Ved begge disse kriger adskiltes krigsfilosofenes og strategenes ånd. Hver av disse krigene var typisk for en skole. Begge blev undersøkt og forklart på alle måter, og av dem begge utviklet det sig teorier.

Menneskets liv er begrenset, men tanken lever evig, og således kan man også for begge disse kriger finne tankeforbilder i menneskehetens historie, som ligger langt tilbake i tiden. Allikevel blir det som skal forklares, tydeligere, hvis vi ikke betrakter oldtidens kriger, men den tysk-franske krig og den amerikanske borgerkrig som åndenes store adskillelse. Den amerikanske borgerkrig viste i brutal tydelighet og for første gang i menneskehetens moderne historie anvendelsen av den angelsaksiske strategi, mens krigen fra 1870 derimot lot den prøissisk-tyske, den europeiske slagidé, stråle i all dens fullendthet.

En nøitral forklarer forskjellen

For legmannen er en slik påstand naturligvis overraskende, fordi han er tilbøielig til å tro at krig alltid er ens og at det derfor ikke eksisterer noen forskjell mellem en tysk og en angelsaksisk opfattning av krigsmålet. Denne legmannsopfatning er feilaktig. Den sveitsiske oberstdivisjonær Eugen Bircher har i sin bok „Krigen uten nåde" (1937) på en slående måte formulert begge opfatninger av krigsmålet. Han sa at grunnlaget for krigsopfatningen blir fullstendig forandret, hvis man betrakter den fra angelsaksisk eller fra klassisk-prøissisk stadpunkt, efter den tyske krigsfilosof Clausewitz' idé. Den prøissiske opfatning av krigsmålet er ødeleggelsen av motstanderens hær, mens den angelsaksiske idé som første krigsmål ser ødeleggelsen av motstanderens næringsliv og først efter at det er opnådd, beseiring av den fiendtlige armé.

Forskjellen ligger helt nede i dypet av den menneskelige moral. Tyskeren og med ham kontinental-europeeren søker avgjørelsen i det åpne feltslag, angelsakseren viker så vidt mulig tilbake for det åpne feltslag, og søker å fremtvinge en avgjørelse ved ødeleggelse av alle fiendens reserver. Man kan holde denne måte å kjempe på for feig og lite mandig, men det forhindrer ikke at det er en kjensgjerning som er blitt til et system, kanskje bestemt av den avvikende folkekarakter.

De første famlende forsøk gjorde det angelsaksiske krigsførsels-system under de amerikanske kolonisters kamp mot indianerne. Tross dårlig utrustning viste indianerne sig angriperne overlegen i mot, offervilje og samhold. Deres motstandsånd brøt heller ikke sammen i kardeskeilden. På militært område var det neppe multig å fremtvinge en avgjørelse, og således opsto den nye tanks; hvem som var far til den, vet man ikke. En av de utførende het iall fall Cody, en amerikansk oberst, som er blitt bedrøvelig berømt i historien som „Buffalo Bill". Med en gruppe beredne skyttere brøt han inn på indianernes jaktmarker og med sine folk skjøt han ned alle de bøfler han kunde få tak i. Bøflen var indianernes føde, og uten denne måtte de strekke våpnene. Oberst Cody lot sig gjerne fotografere foran pyramider av bøffellik, hvilket skaffet ham hans ry, og senere reiste han over hele verden med et omkringreisende amerikansk sirkus.

Krigserklæringen mot det daglige brød

I den amerikanske borgerkrig utviklet det nye system sig til noe rent forferdelig. General Grant kunde ikke fremtvinge noen militær avgjørelse; han søkte efter et annet middel og fant det i blokaden. Først gikk man militært frem. Admiral Farradit erobret New Orleans og brakte Mississippis munding i sin hånd. Derpå dro han opover elven og skilte dermed sydstatene fra de forsyninger de fikk over havet. Sydstatene hadde imidlertid forutsett et slikt tilfelle og hadde derfor opgitt sin-tobakksdyrking og istedet dyrket korn.

De hadde derfor kunnet holde ut. Men da inntrådte noe nytt, noe til da fullstendig ukjent i krigens og tillike i menneskehetens historie. Fra Midt-Mississipi gikk general Shermann med 55.000 mann frem mot Atlanterhavet. Denne general vilde imidlertid ikke kjempe, han vilde heller ikke avskjære tropper, men han hadde befaling til å utplyndre — og denne befalingen gjennemførte han også. Hans instruks til troppene — hvis de da kan kalles tropper efter europeiske begreper — lød: „Veier, hester og folk ødelegges." I sine erindringer herom forteller han om sitt „felltog": „Før vi var ute av Syd-Carolina hadde soldatene så godt vennet sig til å ødelegge alt på marsjlinjen at de hus, hvor jeg overnattet, ofte begynte å brenne, før jeg var kommet ut."

Følgene var fryktelige for sydstatene. Landet var prisgitt hungersnøden, det utbrøt pest i fangeleirene, den amerikanske president Lincoln, som ikke hadde villet denne skånselløse krigen og forsøkte å få i stand en fredsavtale, blev myrdet og sydstatene måtte strekke våpen, for å slippe fra hungerene elendighet. Denne forferdelige krig blev idealet for den angelsaksiske krigsførsel, og den har funnet en av sine bekjente systematikere i den engelske kaptein Liddell Hart. Han fremholder for englenderne at de overhodet og prinsipielt bare burde føre slike kriger, hvor man søker å utpine folket således at den åpne kamp blir meningsløs for de kjempende tropper.

I verdenskrigen blev den nye teori for første gang anvendt i Europa. Resultatet er vel kjent. Seksogtyve stater var ikke i stand til å tilføie Tyskland det avgjørende militære nederlag, blokaden måtte fullende det som de forente arméer ikke hadde kunnet greie. Det tyske folk vil aldri kunne glemme hva den tyske utenriksminister og det tyske folks representant i Versailles grev von Brockdorff-Rantzau sa, da Clemenceau hadde fremholdt for ham den angivelig umenneskelige tyske krigsførsel: „Hvis det skal snakkes om umenneskelighet her, da har vel Tyskland rett til, mine herrer, å fremholde for Dem tallet på de utsultede tyske barn, mødre og oldinger, som døde på grunn av Deres unmenneskelige hungerblokade."

England avskaffer sivilister

Den angelsaksiske strategi har opheve begrepet sivilbefolkning, den kjenner ingen forskjell på soldater og sivilister, menn og kvinner; barn og oldinger spiller den samme rolle som den kjempende soldat i denne strategi. De må sulte ihjel, forat soldaten opphører å kjempe. I „Wallensteins Lager" lar tyskernes store nasjonale dikter Friedrich Schiller, en soldat si: „Men krigen har også sin ære, menneskeskjebnens beveger!" Denne krigsære har ikke lenger noen plass i den angelsaksiske strategi. Denne strategis mål er den totale krig. Det er en angelsaksisk opfinnelse, som alle folk har å avfinne sig med efter Englands vilje. Englenderens merkverdige følelsesløshet like overfor alle ikke englendere tillot den angelsaksiske strategis systematikere å fordre de infernalske drømmers virkeliggørelse. Ifølge Liddel Hart må en moderne krig overhodet begynne med gasslegging av den fiendtlige hovedstad.

Hvorfor tenker ikke Tyskland engelsk

Det vilde være en opgave for en iaktager av den menneskelige adferd å undersøke hvorfor ikke tyskerne under disse omstendigheter er gått over til den angelsaksiske teori for krigsførsel. Herom kunde det skrives bøker, hvori der måtte fremholdes de karaktermessige og etiske grunner, som forbyr tyskerne å gå inn på den angelsaksiske strategis forlokkelser. Den siste grunn lar sig imidlertid uttrykke i en eneste setning: Tyskerne måtte opgi sig selv, hvis de skulde avvike fra sin måte å føre krig på! Det vilde ikke lykkes dem å føre krigen uten nåde og ære, fordi de hverken kan godta den forstandsmessig eller i moralsk henseende.

Tyske tenkeres bidrag til menneskehetens filosofi var vel brakt bevis for at tyskerne er i stand til å fatte alt og gjennemtenke det. De har således også forstått den angelsaksiske strategi; å gjennemskue den og få øie på dens grunnlag er jo ikke meget vanskelig. Når det altså blev sagt at den tyske forstand ikke kunde godta den engelske strategi, da skal dette belyse en spesiell side av den tyske karakter. Tyskeren skiller ikke forstanden fra sitt legeme eller fra sin sjel. Vel tillater forstanden ham å betrakte a't, men ikke til å handle efter eget forgodtbefinnende. Tyskeren kan altså ikke handle ut fra en tenkemåte som er ham fremmed. Gjør han det, går han til grunde. Holder han derimot fast ved sin natur, vil han hevde sig. I denne enkle erkjennelse ligger også tyskernes visshet om hans strategis overlegenhet.

Menneskehetens kirkegård er ikke noe tysk mål

Ifølge den tyske krigsfilosof Clausewitz er krigens mål å få istandbrakt fred. Strategien tjener dette mål. Den angelsaksiske strategi ønsker en kirkegårdsfred, den tyske strategi ønsker å tvinge den levende, ikke den utsultede eller gassforgiftede motstander til fred; den vil gi ham en fred som han ikke behøver å tilbringe mellem gravstener. I de tyske generalstaber er det derfor av dens skaper Scharnhorst til den dag idag bare blitt øvet og lært slike kunster som hadde dette mål for øie. De tyske seire, som har tillatt de underlegne nasjoner såvel efter krigen i 1870 som også i denne krigen hurtig å vende tilbake til sitt arbeid og til fredsverkene, er disse anstrengelsers lønn.

I vår neste artikkel vil vi kaste et blikk inn i den tyske strategis „verksted". Vi skal i dag bare bemerke: Englenderne påstår at den konsekvente anvendelse av deres strategi fører til humanitet, fordi freden — som følger efter deres blokadekriger — vil vare meget lengre enn noen annen fred. Dette er sant, fordi den angelsaksiske fred skal svekke det beseirede, utarmede folk for så lang tid at det vil være umulig for dette å opnå friheten igjen. Om denne art humanitet har den franske dikter Romain Roland sagt det siste ord i sitt Danton-drama. Han lar St. Just svelge i vanviddet i Robespierres dyd-teorier og vil kappe hodet av menneskene, forat de endelig skal bli dydige, og han slutter med denne fryktelige tese: "Folkeslagene må dø, forat Gud kan leve."

Fortsettes i neste nummer

På den annen side av Middelhavet

I det kolde nord, på Balkan eller under Nordafrikas palmer — overalt blir de tyske soldater omringet av ungdommelige beundrere. Takknemmelige „fagfolk" finner de fremfor alt i den arabiske ungdom, som beleirer hvert eneste av forsvarsmaktens kjøretøier, hvor det enn dukker op. For de tapre soldater er et slikt møte i ørkenen en hyggelig avveksling og den beste anledning til et snapshot Foto: PK. Sturm

Soldatromantikk som før i tiden . . .

Når man tenker på de moderne tyske kampfly, på de endeløse rekker av panservogner og alle motoriserte våpen, da kunde man vel si at gammel rytterånd og broket soldatliv vil gå fullstendig under i motorlarmen. Men den

tyske armés ansikt er tusenfoldig — og ennå idag er hin romantikk levende i den, som utelukkende kom til syne før i tiden. Det er hestenes stamping og vrinskning, en fremadstyrtende skare, hvor innsatsen av mennesker og hester gir utslaget. Det er soldatenes hender og muskler som ved vanskeligheter i terrenget, griper kraftig til i hjulekene, men det er også ordonansrytterens halsbrekkende ritt — og med ham hele det brokete bilde av en romantikk, som en kjenner fra bivuakkilden. Men det er også det ytre bilde på en oplevelse, som får ethvert soldathjerte til å slå hurtigere, til trommeslag og hjulknirking, til kolde netter og lys morgenrøde

Foto: PK. Bauer

Den mest berømte Don Juan:

„D'Andrade får øie på stengjesten." Den tyske mester i impresjonismen, Max Slevogt, anså den spanske sanger d'Andrade for scenens mest fullkomne Don Juan og foreviget ham i mange bilder. Dette er den første reproduksjon av en sen „D'Andrade", som er i Berlins nasjonalgalleris besittelse

Foto: Signal

Den evig misforståtte

DON JUAN

Don Juan med kappe og kårde springer inn i en dames soveværelse, i bakgrunnen høres lyden av Sevillas plaskende fontener og gitarenes spill. Han elsker, han fekter, han myrder, lyver og forfører. Han forfører idet han lyver, han skjender nonner og graver, han hater de blonde når han omfavner de mørkhårede og lengter efter de mørkhårede når han er hos de rødhårede. Han ler og drikker, innbyr et monument av sten, som forestiller en mann han har myrdet, til en bankett. Gjesten av sten kommer for å hevne sin datters ære. Don Juan med champagneglasset i hånden griper sin kårde, spotter Gud, styrter mot spøkelset for å myrde ham for annen gang og faller ned i et bunnløst dyp, for under ham åpner jorden sig med torden og lyn. Uskyldigheten er hevnet og tilbake på jorden blir Don Juans bedradde tjener, som trodde at hans herre vilde kjøpe den lange liste av de forførte av ham.

Har Don Juan noensinne levet?

Således skrider, danser og synger den store forfører fra Kastilla i tre århundrer gjennem de europeiske dikteres drømmer. Hvem var han oprinnelig, har han overhodet levet? Det er et sagn fra Sevilla, det er alt hvad man vet. Fra tid til annen melder en arkivar fra en eller annen by med stort opstuss at han har opdaget den ekte Don Juan, og som følge herav hersker det en tid oprør blant alle verdens litterater, så er det atter rolig til det hele begynner forfra igjen ved at en annen arkivar et eller annet sted på nytt opdager den ekte Don Juan.

I det sekstende og syttende århundre, da katolisismen og de opkommende naturvitenskaper begynte å komme i strid med hverandre, i alkymistenes og de første teknikeres tid, da Amerika blev opdaget, barometret og kikkerten blev opfunnet, da man erklærte de nye opfinnelser innen astronomien for djevelens blendverk og vitenskapsmennene kunde risikere å bli anklaget for heksekunst og brent på bål, den gang opstod to merkelige figurer i folkefantasien i Europa, Don Juan og Faust. Begge er sagnfigurer, imidlertid finnes det levende modeller for begge, for det meste eventyrere og sjarlataner, bare fjernt i likhet med sagnfigurene. Begge hører hjemme i inkvisisjonstiden. De kan ikke tenkes uten i forbindelse med djevelen som forfører dem og som de forskriver sig til med hud og hår.

Djevelen og det overordentlige

Inkvisisjonen er som de fleste menneskelige grusomheter oprinnelig gått ut fra en vakker tanke, fra den overbevisning at det døpte, kristne menneske i og for sig var godt, men at arvesynden, som Adam og Eva var falt til offer for, gjorde også det til et mulig bytte for djevelen, som jo ikke var noe annet enn slangen i paradiset. Derfor blev det forlangt av enhver delinkvent under inkvisisjonen at han skulde tilstå sitt forhold til djevelen. Også torturen var godt ment og skulde bare tjene til å løse den forherdede fra djevelens bånd. Sa de „ja" og bekjente at de hadde stått i forbindelse med djevelen, så blev de straks løst. Man anbefalte deres sjel til himmelens nåde og overga bare det forgjengelige legeme til den verdslige dom.

Djevelen nærmet sig slike folk som søkte det overordentlige. Det overordentlige er imidlertid den guddommelige makt. Denne makt kan strekke sig på mennesker og ting, den kan være skattejakt og elskovsdrikk. Men alltid når denne makt ikke er Gud, må den være trolldom og derfor stamme fra djevelen.

Forbrytelsen består i jakten efter lykke

Fausts og Don Juans forbrytelse var deres streben efter makt. Faust brenner efter allvitenhet og Don Juan vil være godt likt overalt. Begge har forlangende efter kvinnekjærlighet, men Faust, den nordiske magus, nøier sig med en ny ungdom og med en pike, mens hans romanske motspiller ønsker sig og får alle kvinner. Begge disse dristige menn har like meget fengslet vår egen fantasi som våre forfedres, for, hånden på hjertet, hvem vilde ikke like gjerne kjenne hemmeligheten for uimotståelighet som han vilde holde de vises sten i hånden, den sten som man bare behøvde å dreie på for å kjenne alt, kunne alt og vite alt. Dikterne er ikke blitt trette av stadig å gjengi disse tos eventyr og forklare dem på nytt.

Her er imidlertid en ting merkelig: det protestantiske norden har holdt sig meget mer trofast til den kristelig-katolske oprinnelse av sagnet enn det katolske syden. Dette ser man av djevelens figur. I alle utgaver av Faustsagnet er bestandig Mefisto den vitebegjærlige professors ledsager, mens bare en tjener følger Don Juan, Leporello, som er et fullstendig jordisk menneske, en skurk som bare tenkte på sin egen fordel. Men oprinnelig var begge tjenere av samme rang, det var store mestere i djevelskap.

„Vil De være så snild å gi mig fyr?"

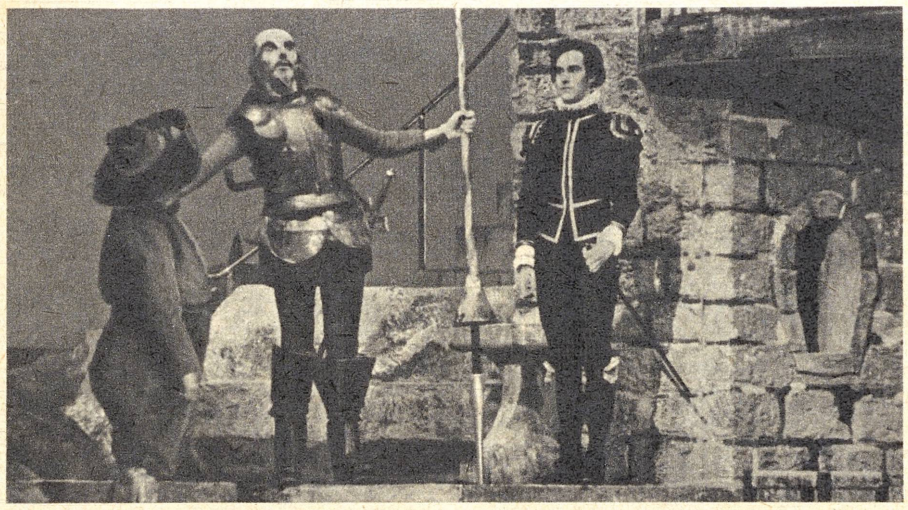
I de oprinnelige utgaver av begge sagn viser forøvrig djevelen sig både for Faust og Don Juan under en spasertur. Faust vandrer før påske foran byporten til en middelaldersk tysk by da en puddel slutter sig til ham, der senere viser sig å være djevelen. Don Juan de Marana — således heter en av de sagnaktige kvinneforførere — spaserer langs bredden av Guadalquivir og ber en forbispaserende om fyr for sin sigar; forøvrig et pikant trekk, da sigarene den gang nettop efter Amerikas opdagelse var kommet til Spania. Imidlertid var den mann som Don Juan ba om fyr djevelen og ikke før hadde han uttalt sitt ønske, så strakte en lang arm fyr over elven. Koldblodig tente Don Juan sin sigar på den djevelske glo. Djevelen stusset og spurte den elegante sigarrøkende herre om han hadde flere ønsker. „Jeg vil ha makten over alle kvinner."

Leporello er djevelen

Vi som senere er kommet til verden og særdeles ikkeromanerne kunde nå tro at rå sinnlighet lå til grunn for dette ønske. Nei, han vilde jo også besitte de hellige kvinner, men dette bare for å lære den guddommelige makts hemmelighet å kjenne. Djevelen går straks med på hans ønske og slutter et forbund med Don Juan: han vil skaffe ham alle kvinner, og for å kunne utføre dette, vil han tre i hans tjeneste som tjener. Riktignok vil han en dag fore-

Don Juan blir til en forfører fordi han må innse at de jordiske kvinner ikke ligner idealbildet av madonna. Således ser dansken Svend Borberg på Don Juan problemet. Våre fotografier stammer fra opførelsen av hans tragedie „Synderen og helgenen" i Hamburg. Vår artikkel nevner i sin skildring av all Don Juan-litteratur også dette nye danske tolkningsforsøk

Rystet oplever Don Juan i Svend Borbergs tragedie sin kontrast, Don Quichote, ridderen av den bedrøvelige skikkelse, som ingen kvinne kan skuffe da han bare elsker drømmebildet av dem

legge ham listen over alle, og da måtte Don Juan betale.

Den lettsindige kvinnevenn lover djevelen alt og dette er oprinnelsen til den berømte Leporello-liste. Men det merkelige er at jo flere diktere der bemektiget sig dette stoff, desto sikrere forsvant dette forspill og dermed Leporellos fornemme herkomst, jo mer dette skjedde, desto lavere blev tjenerens rolle. (Jeg har med hensikt skrevet „fornemme herkomst" da jo djevelen er en frafallen engel.) Leporello er nu bare en elendig skurk som maser på betaling for sine tjenester. Han vil ha jordisk gull, mens djevelen er ute efter Don Juans store sjel.

Hvorfor Leporello må være en bedradd bedrager

Man kunde nesten være fristet til å tro at de romanske diktere fra det 18. århundre, som jo samtlige var katolikker, hadde skammet sig over djevelen. Dette kunde jo være et tegn på oplysning for i det 18. århundre filosoferte man gjerne over ting som angikk religionen. Men helt sikre var de ikke, for på slutten lar alle diktere, også Molière, Don Juan fare til helvede, altså må de allikevel tro på djevelen. Men det er en forfalskning av sagnet å la Don Juan komme i helvede. Han kommer i himmelen, ellers kunde jo ikke Leporello bli stående bedradd tilbake.

Hos alle dikterne fra det 18.århundre, det være spaniere, franskmenn eller italienere, står Leporello til slutt bedradd tilbake og Don Juan farer til helvede. Den protestantiske Goethe har da en meget riktigere slutning, hos ham kommer Faust selvfølgelig i himmelen og djevelen blir stående bedradd tilbake. Således må det være, da dette alene svarer til den tid da Don Juan- og Faust-sagnet er opstått.

Også inkvisisjonen piner legemet bare for at sjelen desto sikrere skal komme i himmelen. I det tyske Faustsagn vedder forøvrig djevelen før spillets begynnelse med Gud om Fausts sjel. Så merkelig det må være å forestille sig Gud som spiller, han går med på veddemålet og sier: „Selv om han (Faust) nå ikke er min ivrige tjener, så vil jeg dog snart føre ham til klarhet, for gartneren vet jo når treet grønnes at blomster og frukt smykker de fremtidige år." Da djevelen motsier ham, svarer Gud: „Nåvel, jeg overlater ham til dig, trekk denne ånd vekk fra dens kilde, og før den, hvis du kan gripe den, med på din vei nedad og bli stående beskjemmet når du må erkjenne at et godt menneske er sig den rette vei vel bevisst også i sin trang til mørke gjerninger!"

Djevelen kan altså ikke få den udødelige sjel. Det er hensikten med saken. For inkvisisjonens djevel vil ha sjelen, tjeneren fra oplysningens begynnende tidsalder jamrer imidlertid efter sine penger: „Min gasje, min gasje!"

Således lar også Molière i sin „Don Juan ou le festin de pierre" Leporello, som forøvrig hos ham heter Sganarello, utstøte ropet: „Min gasje, min gasje, min gasje!" Denne materialistiske opfatning forfalsker hele Don Juans figur. Han ønsker jo mer enn kvinnenes legemer. Han vil ha deres sjel! Likemeget tørster djevelen Leporello efter Don Juans sjel og blir bedradd for den.

Men hvorfor tillater Gud at Don Juan forgår sig så forbryterisk mot kvinnene? Efter det 17. århundres teologi trenger Gud skyldige for å få helgener. Petrus forråder jo også Herren i ypperstеprestens gård til et par fattige piker idet han sier: „Jeg kjenner ikke dette menneske!" Men til tross for denne skurkestrek blir Petrus den største helgen og klippen for Kristi kirke. Først når Gud lar menneskene innvikles i skyld, kan de erkjenne hvor intetsigende den makt er som de streber efter.

Syndere er stoff til helgener

Det finnes et skriftstykke fra en lærd dominikaner fra det 17. århundre, som befatter sig med spørsmålet om hvorfor Don Juan måtte komme i himmelen. Han må komme i himmelen, da han ikke kan lutres i skjærsilden. Alle de kvinner han har forført, befinner sig jo i himmelen. De er uskyldige fordi deres hengiven til den store forfører var et djevelens verk. I himmelen treffer nå Don Juan alle de kvinner han har forført igjen og alle trenger sig til ham. Denne trengsel har imidlertid intet kjødelig i sig, da alle disse Thereser, Annaer og Dulcinear er blitt engler. Omgitt av engler følger så Don Juans lutring.

Don Juan angrer alt

I det oprinnelige kastiljanske sagn har Don Juans frelse intet med sådanne spissfindige, teologiske filosoferinger å gjøre. Don Juan blir ganske enkelt salig fordi hans mor mens hun levet lot messer lese for ham. Hans mor døde tidlig, og hun var alltid redd for denne lidenskapelige sønn. „Fra himmelen krever han de vakreste stjerner og fra jorden den høieste lyst, og ingen nærhet eller fjernhet tilfredsstiller det dypt bevegte bryst."

Efter sagnet tar Don Juan krigstjeneste i Flandern og dør omvendt, som munk. I sin siste time ber han om å bli begravet under terskelen til en kirke i Sevilla forat alle troende stadig kan tre den uverdiges aske under sine føtter.

Goethe lar sin Faust bli salig fordi han alltid hadde elsket kvinnene uegennyttig. „Det evig kvinnelige tiltrekker oss." De himmelske kor synger: „Den som alltid gir sig møie, den kan vi frelse." Også Don Juan, da han slutter pakten, anstrenger sig for store ting. Han utfordrer Gud og Gud tar imot hans utfordring idet han sender ham djevelen.

Don Juan og Don Quichote

Lysten til å le, som bestandig har ligget for romanerne, kan være en grunn til at de stadig mer fjerner sig fra det alvorlige kastiljanske sagn og av kvinneforføreren og hans ledsager danner et verdslig par, et motstykke til Don Quichote og Sancho Pansa. Også ridderen av den bedrøvelige skikkelse jager jo efter store ting. Han forsvarer stadig æren til en dame som han holder for å være en rik madonna og som er det motsatte av det.

Det materialistiske 19. århundre har bare utviklet Don Juans figur i det humoristiske, men det har overtatt historien med alle de tidligere poeters misforståelser. Menneskene kom i det hele tatt ikke på den tanke at kvinneforføreren og den store synder, ariesangeren og champagnedrankeren kunde ha stoff i sig til en helgen. Bare tyskeren Dietrich Grabbe kom på den idé og diktet „Don Juan og Faust". Men han innrømmet selv at hans stykke ikke var kommet utover utkastet. Komediedikterne forfalsket skikkelsen stadig mer og først vårt århundre er atter rede til å ane bildet i dets oprinnelige farver. Vi begynner å fatte mistro til Don Juans sex appeal. Vi tror ikke på den overfladiske Hollywoodforklaring at den kastiljanske forfører ikke var noe annet enn en hormonatlet, en slags Clark Gable eller Rudolph Valentino.

En dansk Don Juan-diktning

I Hamburg spiller man for tiden dansken Svend Borbergs tragedie „Synderen og helgenen". I dette stykke optrer Don Juan sammen med Don Quichote. I den magre ridders latterlige rustning, kjempende mot vindmøller og barberere, gjenspeiles bildet av Don Juan som bildet av en dypt lengtende. Han blir til en synder fordi han ikke er klok nok til å innse at mannen i kvinnen ikke kan finne opfyllelsen av et for høit stillet ideal, men bare et jordisk vesen med en guddommelig sjel.

Borbergs Don Juan har det kastiljanske forbildes alvorlige karakter, og overhodet forsøker dansken å holde sig til det gamle sagns gang. Også hans Don Juan myrder adelsmannen og innbyr monumentet av ham til en bankett. Bare at dette monument ikke er adelsmannen selv, men Don Quichote som har forvillet sig inn i familiegravstedet. Således forsøker den danske dikter å gjøre handlingens eventyrlige gang troverdig for vår tids mennesker og allikevel la den beholde sin tryllekraft. Den dramatiske kraft, som dansken allerede en gang tidligere har vist oss — i hjemkomstdramaet „Ingen" — finner man også i hans Don Juan. Allikevel er den løsning han gir ikke overbevisende. Hans Don Juan er et interessant tilfelle av en mann som bestandig var en svermerisk yngling. Han mangler den siste demoniske kraft. Hans Don Juan tenner ikke sin sigar på den djevelske glo. I det hele tatt mangler han den store livslyst, han er en lengtende, men ingen stor fordrer. Også hans tjener Leporello er bare en elendig, pengegrisk skurk, som djevelskapets herre ikke engang vilde tåle som det sorte under sine negler.

Svend Borbergs fortjenester

Men med hensyn til noe annet er Borberg dikterne fra det 18. århundre langt overlegen. I det gamle sagns ånd gir han nemlig sitt drama et forspill. Dette forspill skal fastslå Don Juans personlighet og hans tragiske skyld eller uskyldighet og unndra den enhver materialistisk tolkning. I dette forspill optrer imidlertid ikke djevelen, men den romantiske idé. Den blir legemliggjort i Don Quichote. Den vandrende ridder blir vidne til den lille Don Juans ungdommelige villfarelser. Juan er i forspillet en gutt og stjeler en madonnafigur fra klostret, som ligger likeoverfor vertshuset, som Don Quichote igjen holder for et slott. Han begår dette tyveri da han holder figuren for et overjordisk vesen og må så erfare at den bare er laget av voks, tre og filler. Den lille Don Juan skal straffes for tyveriet. Men Don Quichote

Fortsettes side 35

Skjelvende av pestfeber dør Don Juan og får alterens sakramente av den mann som han stjal hans elskede fra og som derfor gikk i kloster

DON JUAN I DET FORBUDTE SOVEVÆRELSE, et høidepunkt i Borbergs tragedie. Theresa, Don Juans store kjærlighet, som var lovet en annen mann, går senere i kloster fordi Don Juan drepte hennes far. Der dør hun av pest. Don Juan omfavner hennes lik, blir smittet og dør

Fotos: Weidenbaum

Würzburg
lysets by

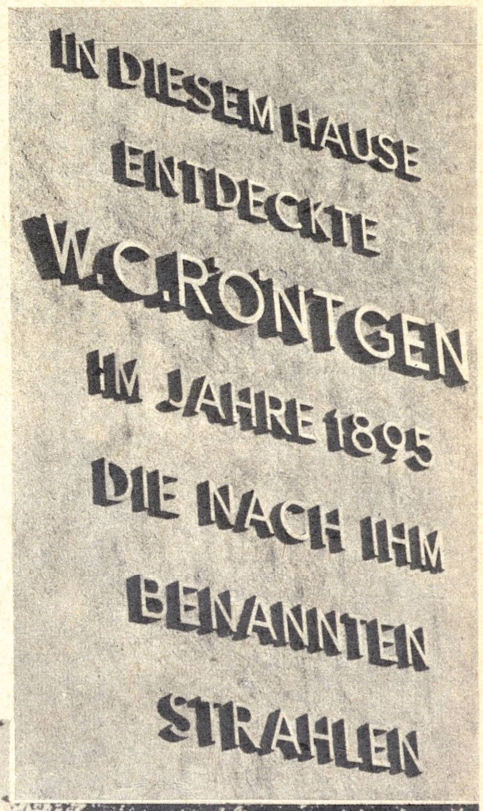

Würzburg, lysets by. *I hjertet av Tyskland, ved en lysegrønn elv-Main, ligger en gammel, kongelig by. Like overfor den hever Mariaveste sig, på dens skråninger vokser en berømt vin. Den hører til den ,,høiadelige" stenvinfamilien, fordi dens jord er hvit kalksten. Allerede minnesangerne roste den i sine sanger. Alt hyller lyset i denne byen, den strålende himmel, den speilblanke elv, de flimrende kalkklipper og katedralens himmelstormende tårn. Kunstnerne og vitenskapsmennene i Würzburg har mer enn andre mennesker viet sig til fremstillingen og utforskningen av lyset*

Foto: Baumann

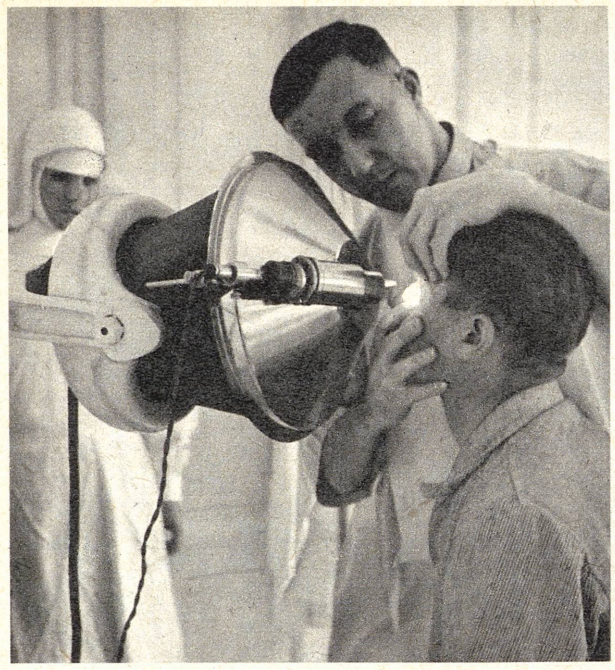

Gasslys av ben og knoker *flammet op i året 1786 i professor J. G. Pickels laboratorium i Würzburg. Han utvant gass ved forbrenning av dyreben og knoker. Man anså først Pickel for en trollmann og beroliget sig først, da det senere kom underretning fra England om gasslys av stenkull*

Å gjennemlyse mennesket *lyktes det for Würzburger-professoren Røntgen i dette huset i året 1895. De stråler som han opdaget, klarla en ny vei for medisinen og fysikken*

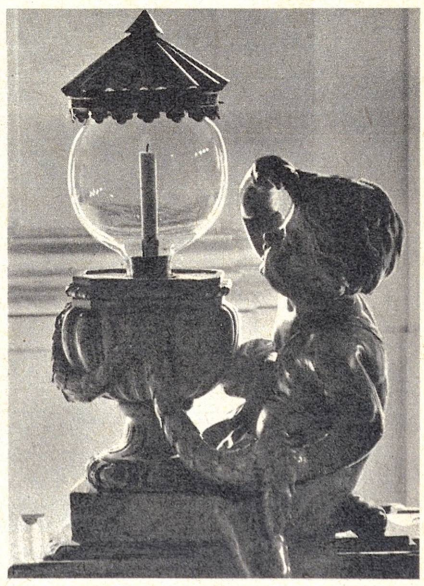
Øiets lys *er gitt mange mennesker tilbake i Würzburger-universitetets øienklinikk. Stæroperasjonene i denne klinikken er berømt langt utover Europas grenser. Her blir en jernsplint fjernet fra en krigssårets øie med en kjempemagnet*

Himlens lys *malte Johann Zick i året 1750 i taket i havesalen i Würzburgs slott. De strålende farver i denne ,,Phøbus med solvognen'' er like klare idag som på den første dag. Zick var en sønn av Würzburgs landskap, men også de mestere som blev kalt til Würzburg fra utlandet, som Giacomo Tiepolo, kom i lysbyens bann, og det meddelte dem himlens hemmelighet. Fra Tiepolos takmalerier i Würzburgs slott sier kjennerne at de er malt i så strålende farver at man ved synet av dem tror å se solopgangen*

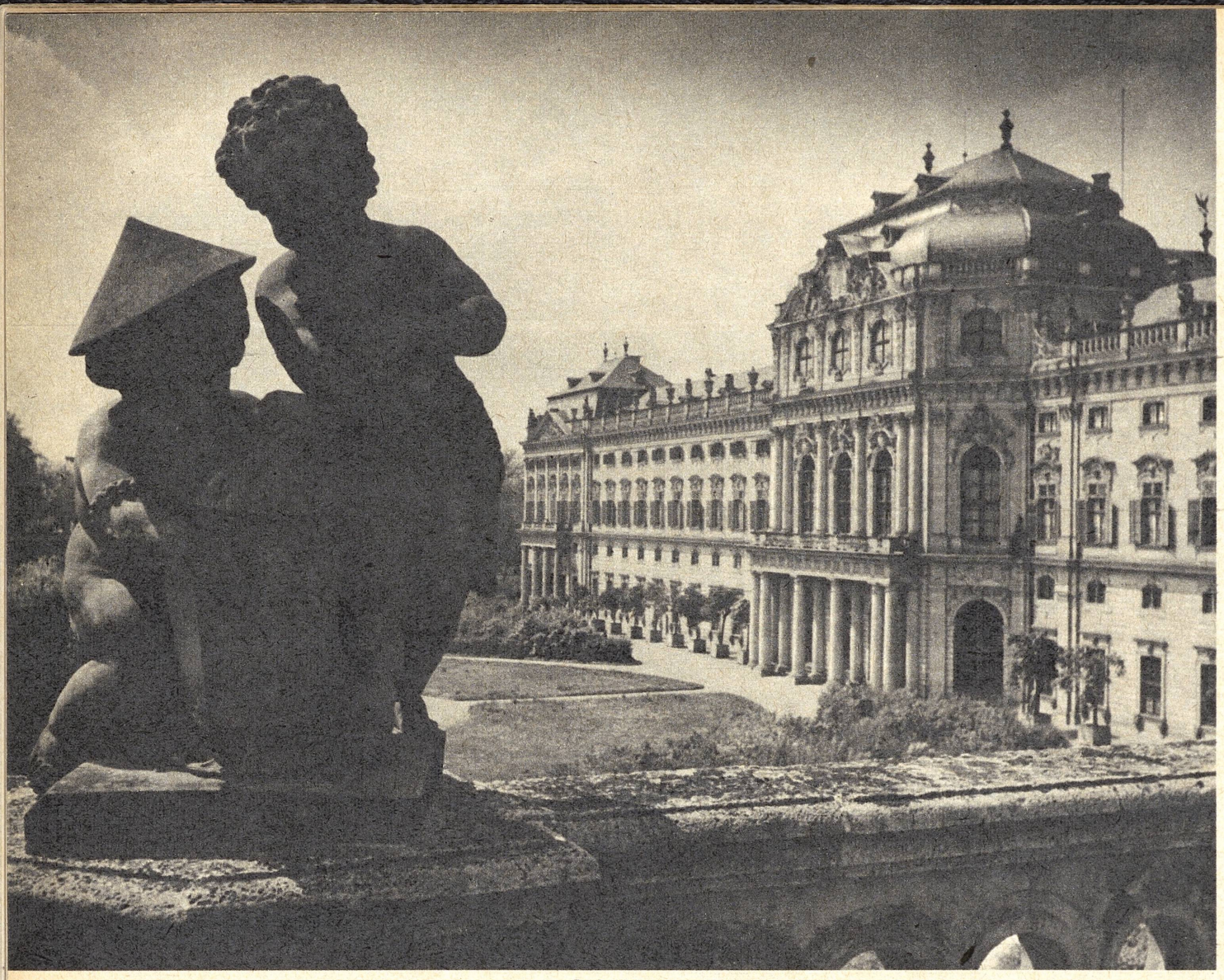

*

Selv de små englene *på havelyktene i Würzburgs slott strekker beundrende sine små hender op i lyset*

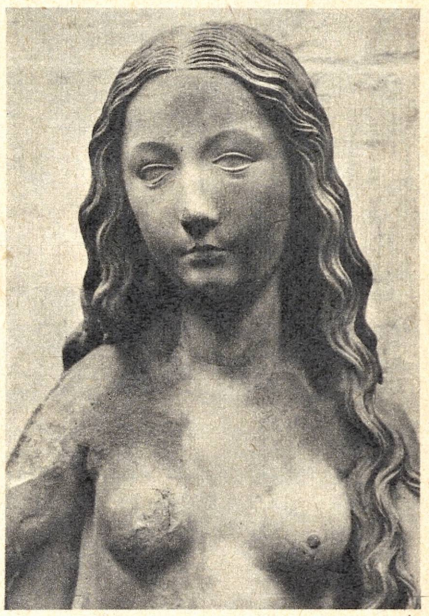
Flimringen fra Würzburg, *det berømte lysspill i byens gater, ser man best fra festningsfjellet på den annen side av elven. Ser man en lys vårdag ned i byen fra fjellet, da bryter det et så besnærende lys frem av byen at man ikke mer tror å se gjenskinnet av himlen. Det er som kom lyset fra byens hjerte*

Badet i lys og livlighet, *omgitt av haver og utskårne bilder, er Würzburgs slott et valiarts-sted for kunstvenner fra hele verden. En artillerioffiser har skapt dette underverk av byggekunst, det største rokokkoslott i Tyskland, hvis rytme og stil helt ligger i virkningen av lys og skygge*

Plastikk og arkitektur:

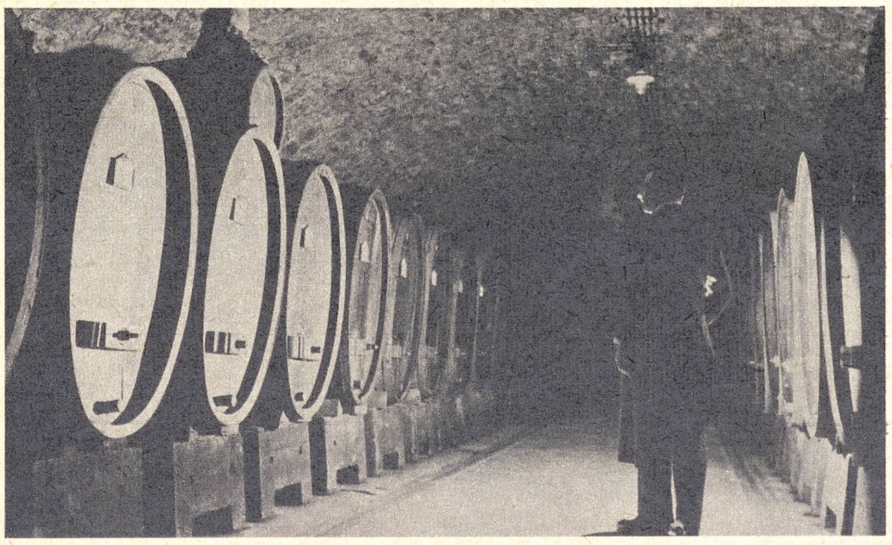
Lysets kunster

Sorgbetynget i lyset av erkjennelsen *ser den verdensberømte Eva — av Würzburger-madonnaskjæreren Tilman Riemenschneider — med stenøine inn i evigheten. Figuren måtte overføres fra Mariakapellets portal til et museum, fordi den i tidligere århundrer var blitt beskadiget ved stenkast*

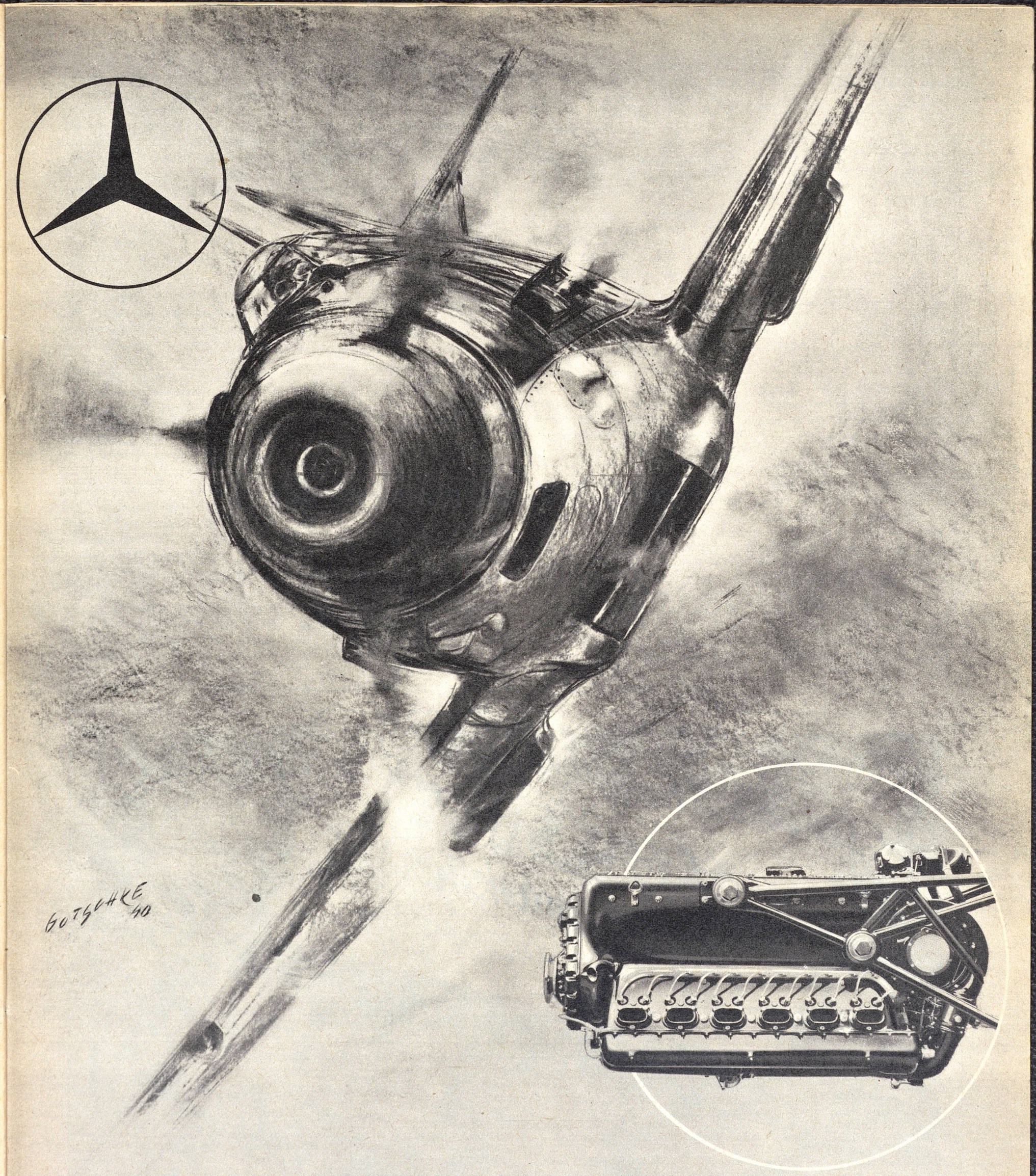
Opfanget solskinn *er vinen fra Würzburg, Randersacker og Hørstein. Den gjør ,,svirebroren'' livlig, fordi den går over i blodet*

Lyset skinner også i mørket *i de dype vinkjellere i Würzburg. Dens gamle fat blir beundret like så ærbødig som byens kunstverk*

For madonna-mesteren, *Tilman Riemenschneider, som i det 15. århundre var borgermester i Würzburg, har man satt op dette minnesmerke*

MERCEDES-BENZ

FLYMOTORER

Fortsatt fra side 5

Sultens-Diplomati

større produksjonsmuligheter. Med andre ord: gjennem en hensiktsmessig omlegging av jordbruksproduksjonen kan graden av de enkelte lands importavhengighet senkes betraktelig, og på den annen side kan en tilpassing av forbruket hitføre en ytterligere nedsettelse av innførselsbehovet.

Efter førkrigsnivået var graden av selvforsyning med levnetsmidler følgende:

Land	Graden av selvforsyning med levnetsmidler i %
Danmark	103
Frankrike (uten kolonier) .	83
Nederland („ „) .	67
Belgia („ „) .	51
Norge	43

Disse tall som for de enkelte land, f. eks. Frankrike og Nederland, slett ikke er så ugunstige, er som allerede nevnt ingen uforanderlige størrelser, de kan forandres og de blir stadig forandret ganske betraktelig til gunst for vedkommende land. Et godt eksempel på reservene i de besatte lands egen produksjonskraft gir Belgia. I dette land redusertes kornarealene i forbindelse med kornprisnedgangen like før århundreskiftet med mer enn en tredjedel, nemlig fra 935,000 hektar i 1880 til 607,000 hektar i 1929, og det til fordel for beite-og fôrplantearealer. Ved den øieblikkelig igangsatte nydyrkning av korn og poteter vil man for en vesentlig del kunne dekke næringsmiddeldeficiten.

I Frankrike kan egenproduksjonen økes ganske betraktelig. Det rike Frankrike kunde nemlig hittil tillate sig å la 5.5 millioner hektar av sin gode akerjord ligge ubrukt og langsomt hjemfalle til brakkland. De tyske besettelsesmyndigheter sørget eftertrykkelig for at nydyrkningsarealene straks og uten tidstap blev utvidet— resultatet faller allerede nå i øinene: vinterhveteareralene kunde høsten 1940 allerede utvides med ca. 20 prosent sammenlignet med 1939. Ialt blev der nå i Frankrike nydyrket ca. en million hektar mer kornaker enn i det foregående år. I nøiaktige tall: kornarealene er øket fra 3.17 millioner hektar til 4.10 millioner hektar. Og denne ene million hektar vil bære frukt.

Riktignok er de naturlige forutsetninger ikke overalt til stede for i sådan utstrekning å kunne øke produksjonen, således f. eks. ikke i Norge. Her vil den europeiske utjevning måtte sette sterkere inn. Romania, Bulgaria, Ungarn og Kroatia var og er betydelige eksportører av næringsmidler; intensiveringen av jordbruksproduksjonen i disse land — med tysk hjelp — fører til en i overskuelig tid praktisk nyttbar forhøielse av produksjonen og dermed av utførselskvantumet. Den kontinentale selvforsyning, som på ernæringens område for hele Europa beregnes til 94 prosent, kan på denne måte realiseres ensartet. Selv fettmangelen kan ved streng økonomi og utnyttelsen av alle produksjonsmuligheter føres tilbake til et tålelig nivå.

Tyskland som kontinental kraftsentral

Det er ubestridelig — innsiktsfulle iakttagere anerkjenner det også ubetinget — at Tyskland, siden begynnelsen av den engelske blokade mot de besatte områder, har gjort alt for å gjøre denne blokade virkningsløs samt hjulpet med råd og dåd. Begge deler var like viktig for de land som var rammet av blokaden, for de manglet metodikk og praksis med hensyn til avvergelsen av sultekrigen og utnyttelsen av egne økonomiske krefter. De tyske okkupasjonsmyndigheter, ved hvis side der står de beste og prøvede økonomisk innsiktsfulle tyske fagfolk, kunde stille til disposisjon for de enkelte lands selvforvaltning sin sakkyndighet, sine råd og sine planer, ved omgående anordninger sørget de for en ordning av økonomien efter de nye synspunkter og krav.

Men de tyske tjenestekontorer innskrenket sig ikke til å gi råd og utstede forordninger. Like efter kamphandlingenes avslutning satte de alle krefter inn på å gjenoplive vedkommende lands økonomi og særlig dets jordbruk. De jordbruksbefullmektigede hos feltkommandantene og ved de øvrige tyske tjenestekontorer sørget i Belgia og Frankrike for at høsten blev brakt i hus og jorden straks bearbeidet. De satte inn arbeidskrefter, dels krigsfanger, dels tyske soldater, de stilte til disposisjon store mengder av maskiner, lastebiler og traktorer, ja endog bensin og annet brensel. Uten tvil er det den tyske handlekrafts og lynsnare organisasjonskunsts fortjeneste at jordbruksproduksjonen i de områder, hvor krigen hadde raset, ikke led noe inngripende avbrekk. De traktorer som nettop hadde trukket feltkanonene, blev spent for plogen, et bilde som enhver kjenner der var i vesten på den tid.

Hva Tyskland har gjort for de besatte områder kan for Belgias og Frankrikes vedkommende illustreres med noen linjer:

Sommeren 1940 blev der i Frankrike av de tyske militære myndigheter stilt til disposisjon 500,000 krigsfanger og tusener av tyske militære. For høstarbeidet blev der av tyskerne foruten arbeidskrefter satt inn ca. 40,000 leiehester med tilsvarende antall kjøretøier. Under vårarbeidet iår var noe lignende tilfelle. Til dekning av sitt nødvendige behov og til utsåing fikk Frankrike fra Tyskland ca. 500,000 tonn poteter.

I Belgia hjalp Tyskland på lignende måte med høst — og vårarbeidet. Tyskland har også sørget for at Belgia til midten av mai har fått 55,000 tonn matpoteter, dertil kommer 38,000 tonn såpoteter.

Man kan videre også takke det Stortyske Rikes økonomiske innsats for at man i stor utstrekning kunde og kan opretholde vedkommende staters alminnelige utenrikshandel. Tyskland har som avtager og leverandør

og sluttelig også som formidler lagt så stor kraft for dagen at den norske utenrikshandel i oktober 1940 atter hadde nådd nivået fra det foregående år, at inn — og utførselen også i Danmark nesten beveger sig på nivået fra året forut og at selv Nederland, med sine spesielle eksportprodukter, har nådd et høiere utenrikshandelsnivå enn man før hadde ventet. Det er, for å nevne et eksempel, betegnende for Tysklands yteevne og utenrikshandel under krigen at det fra Nederland ikke bare kjøper frukt, grønnsaker og andre næringsmidler, men også blomster og til priser og — om enn begrensede — i mengder om hvilke en hollandsk avis, amsterdambladet „Algemeen Handelsblad" sier „at de hollandske produsenter og eksportører kan være tilfredse".

Sluttelig kan der pekes på at der også på råstoffområdet sørges for en større uavhengighet av oversjøiske tilførsler. I Frankrike, Belgia og Norge bygges der f. eks. cellullfabrikker som nå også i disse land innfører det nye tekstilråstoff som ved siden av mange andre fortrinn også er uberørt av blokaden.

Den engelske blokades fasit og fiasko

Alt kan naturligvis ikke foregå så hurtig at der ikke inntrer noen som helst følger av blokaden. Krigens flammehjul har gått henover de av England blokerte land, de har mistet sine tilførsler — det er faktorer som man ikke straks kan kompensere. Men det kan opnåes og er også blitt opnådd at følgene herav dog er blitt sterkt redusert, og at der blev innledet en helbredelsesprosess som gjør stadige fremskritt og som med tiden gjør nettop den engelske kalkulasjon meningsløs. Mens øien setter en slå for kontinentets oversjøiske tilførsler, virker den engelske plan stikk imot sin hensikt, for nå blir det europeiske kontinent klar over sine krefter og mobiliserer dem til den høieste ytelse; de blokerte land rykker sammen og finner hverandre i et selvopholdelsens feileskap som stadig blir mer fruktbart.

Denne utvikling ligger så klart i dagen, at der nylig selv i en beretning fra det amerikanske landbruksministerium blev erklært „at de fleste europeiske land synes å ha tilstrekkelig med levnetsmidler til med den nåværende rasjonering å kunne klare sig til neste høst". Og representanten for den tidligere amerikanske president Hoover, som på vegne av den hooverske ernæringskomité har opholdt sig lenge i det besatte Europa, konstaterer nøkternt: „Ved sin vegring mot å levere næringsmidler til sivilbefolkningen opnår Storbritannia og Amerika intet annet enn at de små land slutter sig til Hitlers nyordning." Til slutt sier Hoovers representant: „den britiske vegring mot å la levnetsmiddeltransporter passere uantastet er den største feil som England har begått siden krigsutbruddet."

I virkeligheten har vel sjelden en krigførende makt forregnet sig slik med hensyn til virkningene av sine krigsmetoder som England med igangsettelsen av blokaden mot de besatte områder. For det man allerede i dag begynner å bli klar over i enkelte nøitrale kretser, vil også England engang måtte konstatere, nemlig at denne utvidelse av blokaden ikke på noen avgjørende måte har rammet Tyskland, men at sammenslutningen av det europeiske kontinent, dannelsen av dets økonomiske solidaritet, bare derved er blitt fremskynnet.

Fortsatt fra side 28

Den evig misforståtte Don Juan

omfavner ham ømt og sier: „Min kjære, lille Juan. Det var trolldom, forstår du. Det forekommer ikke sjelden, en ridder vil omfavne sin tilbedte og plutselig er hun forhekset til et gudebilde av tre eller en broket dukke. Det må du aldri glemme, Juan! Du kan lære av det at det er bedre å håpe noe godt enn besitte noe dårlig."

Denne melankolske opfatning, som jo ikke er noe annet enn en motsigelse av den romantiske idé og virkeligheten, inneholder idéen med stykket. Don Juan blir skuffet av alle kvinner og finner til slutt i armene til en botferdig Magdalena opfyllelse og fred, hvilket allikevel bare er et fromt bedrag.

Kan Don Quichotes romantiske ide erstatte djevelen? Den danske dikter forsøker med største elskverdighet å stille oss tilfreds med dette bytte. Det lykkes ikke fordi vi barn av det 20. århundre allerede vet for meget om sinnsykdommenes hemmeligheter til å ville godta den forrykte Don Quichote som en overbevisende representant for den romantiske følelse. Nei, bare djevelen hadde kunnet overbevise oss, selv om det bare var som en ironisk mulighet, som en underjordisk ledsagelsesmusikk til det evige tema fra Kastilla. Borberg skal ha takk, han har opbudt stor livsvisdom og kunst for sitt arbeid.

Mozart har mestret problemet

Men også denne gang forblir Mozarts opera den sterkere del som forøvrig bestandig i de siste hundre år. Hvor tynn den tekst er som Mozart fylte med musikk, har allerede hele generasjoner før oss beklaget. Den går tilbake på Gilibertos italienske forbilde, som også blev benyttet av Molière og Villiers, samt av Dusmelin Rosimont og Corneille. Men hvad som manglet i teksten, det ga Mozart av sitt eget hjerte. Ouverturen og den siste akt da gjesten av sten kommer, de har virkelig en stemning av verdens undergang og den eventuelle frelse.

Så vil vi til engang den dikter kommer, som gir europeerne en Don Juan der er Goethes Faust verdig, drømme vår drøm om Don Juan videre i Mozarts musikk.

Lehnau

Vi „herrer englendere" og den gamle kone fra Bar-le-Duc

En tragikomisk historie under fremrykkningen i Frankrike i juni måned 1940, fortalt av P. C. Ettighoffer

Den 11. juni var den som uinntagelig betegnede Weygandlinje blitt rent over ende ved Aisne av general Guderians pansere, efterat at det tyske infanteri hadde slått bresjer i den på forskjellige steder og de tyske pionerer hadde bygget nødbroer midt i kuleregnet. Vår avdeling kjørte tett efter hinannen i den endeløse støvsky, som bredte sig som et lysegrått slør over det nordlige Champagne. Bortenfor Machault tok vi panserne igjen, for det blev fremdeles kjempet ved Blanc-Mont. Den neste dag hadde vi slagmarkene fra verdenskrigen bak oss. Herfra og til Bar-le-Duc var det bare noen få marsjtimer.

Disse trøstesløse bilder som de fullstendig forlatte byer og landsbyer ga, kjente vi nok allerede fra den 10. mai, men vi hadde ikke sett noe så trist som Bar-le-Duc.

Vi kjørte først gjennem hele byen, opover høiden og forbi citadellet til vi hadde fastslått hvor sydutgangen mot St. Dizier befant sig. Vi kunde regne med et ophold på 24 timer her. Men før vi kunde tenke på å søke kvarter i den utdødde by, måtte vi opfylle den sørgelige plikt å begrave to falne motorvognskyttere. Vi stedte de to kamerater til hvile i en have. Vi satte raskt sammen to trekors og malte navnene og troppeavdelingen med hvit farve på det mørkbeisede tre. Et minutt stille andakt med stålhjelmen i hånden og så kjørte vi atter nedover til byens sentrum hvor vi innkvarterte oss. Det var ennå tidlig på formiddagen. Vi gikk ut for å se nærmere på det forlatte Bar-le-Duc. Kanontordnen. Ofte syntes det som om slaget blev utkjempet like i byens utkant, så klang det atter ganske fjernt, alt efter skyenes og luftens bevegelse.

Ved inngangen til prefekturet fant vi et menneskelig vesen, som var krøpet sammen ved døren.

„En død kvinne!" var det en som sa og rørte ved den strikkede, sorte kyse, hvorpå det hvilte to magre, pergamentaktige hender, likesom beredt til å avverge et slag. Ansiktet så man ikke noe til. Den sammenkrøpne skikkelse fór sammen under berøringen, lot hendene synke og løftet langsomt hodet.

Først opsto der noen sekunders forskrekkelse, øinene så engstelig på oss og den tannløse munn forsøkte å si noe.

„God morgen, bestemor!" sa vi og lo vennlig til den gamle kone. „Klarer De ikke å komme videre? Er det ikke for ugemyttlig her mellem mur og sten? Og hvorfor er De ikke flyktet sammen med de andre? Eller har man kanskje glemt Dem og latt Dem i stikken? Er De kanskje syk? Kan vi hjelpe Dem?"

Hun fortrakk ansiktet, til et takknemmelig smil:

„Merci bien, messieurs les anglais!" sa hun, „nu går det nok bra, siden dere er kommet hit. Jeg var jo så engstelig for at tyskerne skulde komme. Ja, ja, Vårherre lar nok ikke Frankrike i stikken, han er det som har sendt dere så fort hit for å hjelpe oss."

Dette var jo helt utrolig, den gamle kone holdt oss for å være virkelige, ekte englendere. Vi blev snart enige om å la hende være i den tro, ingen måtte røpe sig eller forklare hende feiltagelsen. For henne var vi fortsatt englendere.

„Ja, det har De rett i, bestemor," sa vi i en alvorlig tone, „denne gangen var vi raskere enn våre fiender og nå er vi altså her. Men nå må De fortelle oss hva De bestiller her?"

Hennes øine fyltes med tårer idet hun sa:

„Hva jeg gjør her, mine herrer englendere? Man har glemt mig, simpelten glemt mig igjen i min lille leilighet ved utkanten av byen. I den forrige krigen mistet jeg to sønner, jeg er nesten 86 år gammel og jeg skulde helst ønske å dø."

Vi så på hverandre og blev meget eftertenksomme. Var den slags virkelig mulig! En hel by rømmer, prefekten flykter, borgermesteren bringer sig i sikkerhet, de offentlige funksjonærer, statens og dermed også folkets tjenere, som folket betaler, redder sin egen kostbare person, mens en gammel kone, en mor, som har ofret sine to sønner for Frankrike, simpelten blev glemt igjen, latt tilbake og overlatt til en uviss skjebne.

„Stakkars bestemor", sa vi trøstende, „men nu må De reise Dem og komme med oss, vi skal nok hjelpe Dem, — så, ser De, det går jo ganske bra! Da har De jo hatt hell i uhellet, at det var vi som kom og ikke de slemme tyskere, men nå må De si oss hvordan det gikk til at De blev glemt igjen her?"

„Jeg er jo bare en ubetydelig person, mine herrer englendere, bare en fattig, gammel kone uten sønner. I forgårs, da jeg lukket op døren tidlig om morgenen, sto melkemuggen der fremdeles, men den var tom, og brød var heller ikke levert. Jeg slepte mig nedover trappen og ned til byen, ikke et menneske å se, ingen bakerbutikk var åpen, ingen slakterbutikk, alt var lukket. Hva skulde jeg så gjøre? Jeg gikk til la mairie. Der vil de vel ikke være flyktet av angst for tyskerne og borgermesteren vil da vel kunne skaffe en gammel kone en dråpe melk og et stykke brød til å leve av. Men la mairie var stengt og foran døren lå der en stor hund og viste tenner. Så gikk jeg hit til prefekten for å forsøke mig her, men han var heller ikke til stede. Og da følte jeg mig så dårlig at jeg blev her og satte mig til å vente. Og så kom dere, mine herrer englendere."

„De skal få det godt hos oss, bestemor," sa vi og tok henne med. Vårt kvarter var ikke langt unna. Frisk melk hadde vi ikke, bare melk i bokser. En av oss ga hende to egg og en annen et stykke smør. I kjøkkenet til denne bolig, som var blitt forlatt av deres velhavende beboere, fant vi mel, kaffe og sukker og et hvetebrød, som det var skåret et stykke av. På den ene siden var det allerede noe muggent, men vi skar ut de gode stykkene. Det strakte til for en melkesuppe for den tannløse gamle kone, vår grove soldaterstomp hadde hun jo allikevel ikke kunnet spise.

Vi hadde nødd den gamle til å ta plass i en lenestol. Først satt hun bare helt fremme på kanten, slik som bondekonene pleier når de er hos presten eller notaren. Først litt efter litt våget hun plasere sig med sin alderdomsvake rygg i stolens behagelige, dype polster. Hun holdt sine små vokshender follet som til bønn og med øinene forfulgte hun opmerksomt det som våre kamerater drev på med. De la en vakker, ren duk på bordet.

Med høitidelige geberder blev så den fine, duftende, eggepannekake servert og så kom en av oss med den store kaffekanne og skjenket bestemors kostbare kopp full. Den gamle kone drakk med velbehag, lot pannekaken smake sig og drakk igjen. Hennes rynkede ansikt begynte å få farve. Hver av oss hadde sin gutteaktige fryd over denne veldedighet og utførte sin del av opgaven med undertrykt latter.

„Men nå må De forklare oss, bestemor, hvorledes De så fort kunde se at vi var englendere!" sa vi, da hun riktig god og mett lente sig tilbake i stolen. „Var De ikke redd for at vi kunde være tyskere?"

Hun smilte overbærende til vårt spørsmål og svarte: „Å nei, jeg husker da tyskerne igjen fra syttiårskrigen, de hadde jo helt andre uniformer, i blått, sort og rødt, ikke slike som dere har. Tyske soldater vilde jeg dog kjenne igjen med en gang. Ja, og tror De vel, at tyskerne hadde tatt sig slik av en gammel kone, en forlatt fransk krigermor, halvdød av sult? Man hører jo bare dårlig om tyskerne." Vi kunde nesten ikke la være å smile.

Vi skrev en seddel for å sette på husdøren hendes. På denne sto det: „Her bor en gammel kone og krigermor, som er blitt latt tilbake av de flyktede franske myndigheter." Mer behøvde vi ikke å skrive, det var tilstrekkelig for enhver tysk soldat.

I mellemtiden hadde våre kamerater pakket en sekk full av proviant, som vilde strekke til inntil beboerne av Bar-le-Duc vendte tilbake. Så kjørte vi konen tilbake til hennes bolig, den lå ved siden av den haven, hvor vi hadde begravet våre to døde kamerater. Seddelen blev underskrevet og stemplet og satt på døren.

Ennå samme aften vendte de flyktede sivilister tilbake til Bar-le-Duc, de hadde bare skjult sig i skogen til høire for veien til St. Dizier og latt de tyske pansere suse forbi. Før natten falt på hadde Bar-le-Duc atter et dusin innbyggere og en flokk på mer enn hundre personer var underveis og vilde også snart inntreffe.

En slik juniaften er lang. Før vi sluttet dagens gjøremål tok vi en av de hjemvendte sivilister med til den gamle kones bolig og ba ham å sørge for henne hver dag så hun fikk sin melk og sitt brød. Vi fant henne sittende på en benk i sin lille have. Hennes trette øine myste mot den synkende aftensol.

„Bonjour la grand'mère, nå er alt i orden igjen", ropte vi, „nå vender befolkningen tilbake og i morgen tidlig gis det atter frisk melk og nybakt brød, og her er den nye borgermester som vil sørge for Dem."

„Å, dere er altfor snille mot mig", mente den gamle og foldet hendene. Hun rystet på hodet og sa til den nye le maire:

„De kan ikke tro hvor snille de herrer englendere var mot mig, de stekte til og med eggepannekake til mig."

„Hva for englendere?" spurte franskmannen.

„Nå, ja, disse herrene her, disse englenderne. I dag morges kom de hit, og hva skulde det vel ha blitt av mig stakkars gamle uten dem . . ."

Da kunde vi ikke annet enn le høit. Sivilisten forsto sammenhengen og forklarte konen:

„Det er nok tyskere dette her og ikke englendere. Englenderne er nok langt borte, de har latt våre arme poilus i stikken og er reist tilbake til London over Dunkerque."

„Reist tilbake til London . . .?" gjentok hun helt ute av fatning, „da er disse fremmede soldater i Bar-le-Duc altså riktige boches! — — Ja, De må virkelig unnskylde at en gammel dame bruker dette uttrykk, herr offiser, men vi har aldri hørt noe annet navn, man har bare snakket ondt om Tyskland til oss . . ."

Ved solopgang neste morgen blev vi alarmert, vi fikk ordre om å marsjere til et nytt fjernt mål, langt nede i syden. Vår avdeling dro avsted.

Ved bygrensen kunde vi se graven til de to kamerater, som nu hadde sovet den første natt i Frankrikes jord. Navnene på de mørke trekorsene lyste oss i møte. Og foran dem knelte en gammel kone på den dugfriske jord og plantet blomster på graven. Da hun hørte motorene drønne forbi, skottet hun op. Det var den gamle kone fra nabohuset, mor til to falne soldater, forlatt og glemt av sine egne, men i rett tid funnet og forpleid av englendere, som slett ikke var englendere.

Der Weg ins Freie

En UFA-FILM med

Hans Stüwe / Siegfried Breuer / Eva Immermann

Hedwig Wangel / Walther Ludwig / Herbert Hübner / Leo Peukert
Hilde von Stolz / Emil Hess

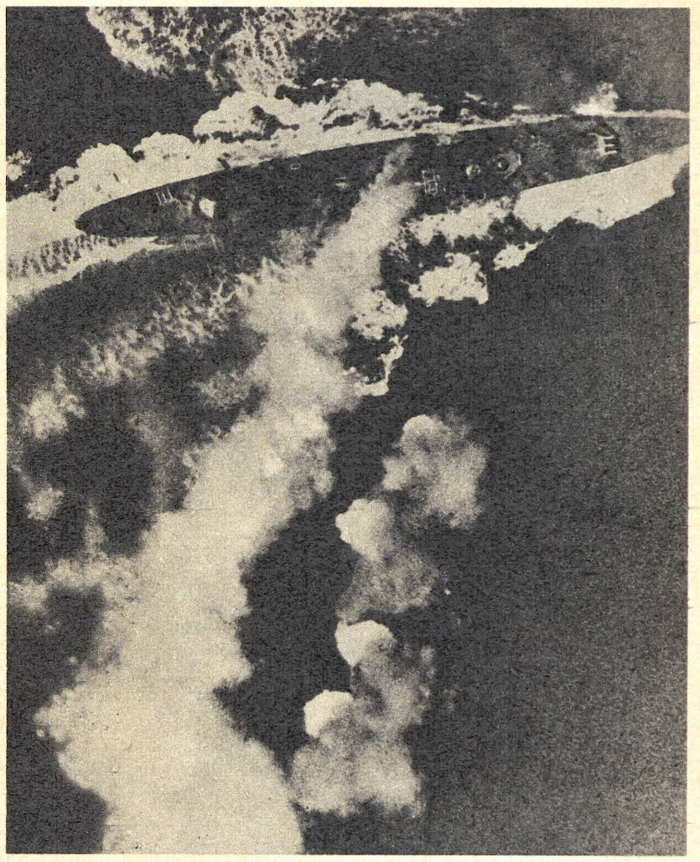
Scenario: Harald Braun, Jacob Geis, Rolf Hansen / Musikk: Theo Mackeben

Produksjon: Froelich-Studio / Produksjonsleder: Friedrich Pflughaupt

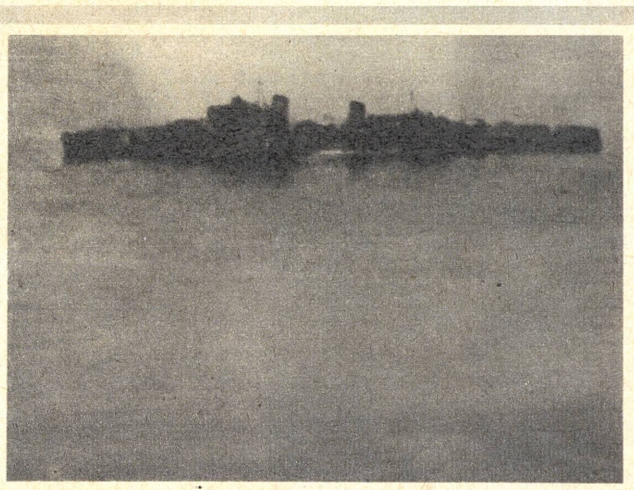
MANUSKRIPT OG REGI: ROLF HANSEN

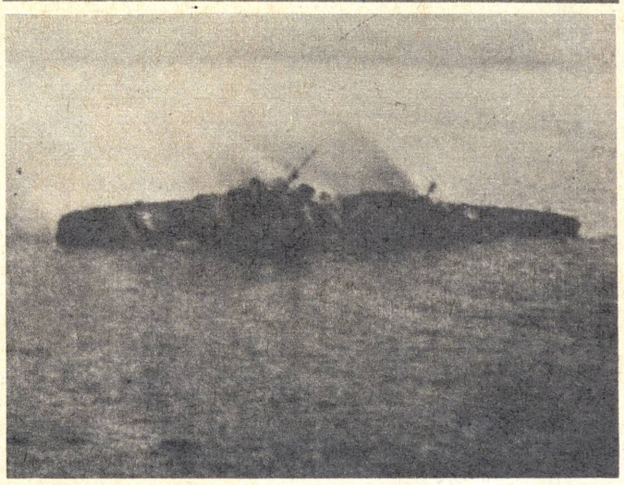

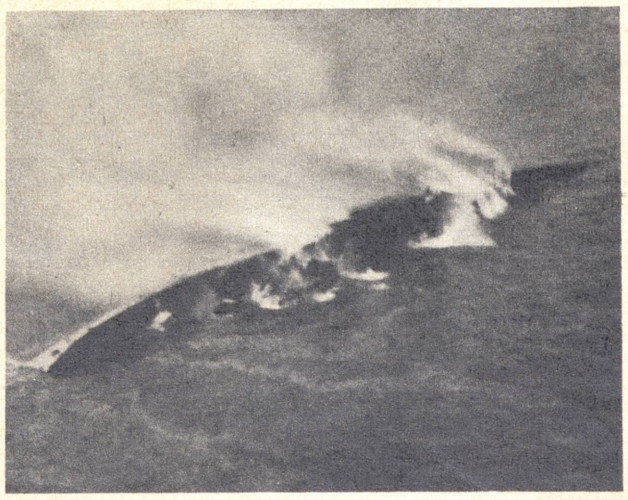
Et dødens signal *er styrtkampflyets bombe, som setter vannet i oprør på langsiden av „Gloucester". Med all den maskinkraft som den forfløier over, søker krysseren å unnkomme, men kraften rekker ikke til så den kan unngå sin skjebne*

Det gis ikke noen redning mer, *når stukaene styrter sig over sitt offer som rovfugler. Angriperne har allerede snudd, og på nytt åpner bombesjaktene sig. Tydelig kan man se rekken av innslagene, som fører mot krysseren. All manøvreringskunst er forgjeves. Det ligger med slagside i vannet — ødeleggende truffet — og kantrer så og synker noen minutter senere ned i bølgene* PK. Tiefel

„Gloucesters" endeligt

En dramatisk billedserie

fra senkningen av den engelske krysser ved Kreta

Allerede i juli 1940 meldte den italienske overkommando treff på den 9300-tonn engelske krysser „Gloucester". Noen tid senere løp det beskadigete engelske krigsskib inn i Aleksandrias havn sammen med andre enheter. Nå har de tyske styrtkampfly ødelagt det fullstendig. De traff på det i sjøområdet ved Kreta, hvor den blev sendt til Middelhavets bunn sammen med 10 kryssere, 8 destroyere, 1 undervannsbåt og 5 motortorpedobåter

En tysk malers liv og kraft

Maleren Paul Mathias Padua i sitt kultiverte hjem i München. Et gammelt, lite slott fullt av vakre ting og antikviteter danner den atmosfæren som han lever og arbeider i. Hans unge frue er skuespillerinne i Residensteatret i München. Dagen og omverdenen byr ansporelse og adspredelse nok. Man skulde tro at livets kretsløp bringer full tilfredsstillelse. Men denne mann av bondeherkomst er ikke helt opfylt av dette, han er idag enda så...

... rotfestet i den hjemlige jord, som noen gang før! Høit over Gmund ved Tegernsee, i det bayerske alpeland, ligger en riktig, ekte bondegård — og den tilhører maleren Padua. Her blir han bonde mellem bønder, tar sig av kveget og griper ljåen, som dengang da han som gut tenda bare kjente bondearbeidet! Først sent, efter verdenskrigen, brøt lysten til å male riktig frem i ham. Et naturtalent banet sig dermed veien

Hans frue, skuespillerinnen, er like lykkelig som han over å være langt borte fra byen. Den gamle gården fra det 18. århundre har i henne fått en ivrig husmor

Ved arbeidet. Paul Mathias Padua, som skaffet sig et navn som fremstiller av bondetyper, maler i de siste årene med forkjærlighet scener fra den klassiske mytologi. Det er interessant å legge merke til hvordan han derved ser og skaper disse ting med naive, bondeaktige øine. Legg bare merke til gudinnen på dette bilde her! Hodet er det rødkinnede ansikt på en sydbayersk bondepike, og hennes robuste legeme er ikke mindre jordbundet. Denne maler, som er født i Salzburg, er blitt sig selv tro, og det hjem som han bekjenner sig til, gir ham lykkelig kraft

Fotos: Baumann

Hva er skrivebordet for hunden?

Og hva er stigen for apen? — Hvert dyr ser verden annerledes

Foran det stykke papir som jeg skriver disse linjer på, løper en stueflue rundt. Det ser ut som om den har til hensikt å betrakte mitt skrivebord bare som en god startbane for sine foretagender. Og min hund er likeledes misfornøid med mitt arbeidssted. Den legger sig under den brede bordplaten som om skrivebordet var et beskyttende hundehus.

Iakttagelsen av tre vesener som benytter mitt skrivebord, altså av mig, stuefluen og min hund, er ikke en følge av orkesløse tanker — den er heller et bidrag til en bærende del av vår moderne biologi: den hører til i Hamburger-videnskapsmannen Baron von Uexkülls omverdenslære, en av de mest originale og uavhengige tenkere i det siste århundre.

Ethvert vesen, så sier Uexküll, er innesluttet i en omverden som bare er eiendommelig for det, — vi snakker derfor om en menneske-omverden, en hunde-omverden, en flue-omverden. I denne omverden eksisterer bare ting som er av betydning i vesenets liv, ellers intet.

Den aller enkleste omverden som vi nøie kjenner, har en høist usympatisk parasitt, flåtten. Efter parringen virker bare følgende omverdenspirringer: Lyset, som den blinde og øienløse flått føler gjennem hudlys-sansen, lokker den frem på en busks fremstående grenspiss. Der sitter den på sin vaktpost og venter på et pattedyr, som løper forbi under den. Pattedyrets hudkjertler gir fra sig lukten av smørsyre. Men smørsyre er et signal for flåtten: den lar sig falle ned. Treffer den derved på noe varmt, så borer den sin snabel inn for å suge blod. Man har ved eksperimenter fastslått at flåtten gjennemborer enhver membran og suger enhver vesken, når det bare hersker den nødvendige temperatur. Den mangler enhver smakssans.

Således består flåttens omverden i dette avsnitt av dens livstid bare av lys, smørsyre og varme. Faller den ned på noe koldt, altså ikke et pattedyr, så driver lyset den igjen op på en gren.

Denne verdens gjenstander får altså i enhvers omverden en ganske bestemt „tone", som Uexküll kaller det. For mig har skrivebordet mitt en „arbeidstone," for fluen en „starttone," og for hunden en „bo-tone." For mig eksisterer bare det som skjer på skrivebordsplaten. For hunden er denne platen bare betydningsfull fordi den synes den å være et tak. En gjenstand veksler altså sin betydning alt eftersom i hvilken omverden den står.

Således må verden, som formidles til oss og andre vesener ved sansene, være ganske forskjellig — for ethvert vesen lever i sin omverden som under en glassklokke og har intet til felles med den andres verden.

Da negre fra Afrikas indre — så forteller Uexküll engang — for første gang skulde stige ned i diamantgrubene ved hjelp av stiger, forsøkte de stadig å rutsje nedover stigen på maven, med hodet først. Stigen har altså i negernes omverden gjennemgått en betydningsveksel, da den fikk „stige-tonen" — ved et eksempel. For min hund er stigen som står lenet mot et tre ute i haven, intet annet enn en hindring. Sjimpansene benytter en stige, som Wolfgang Køhler, den berømte „apeforsker" fortalte, som et tre og ikke som stige.

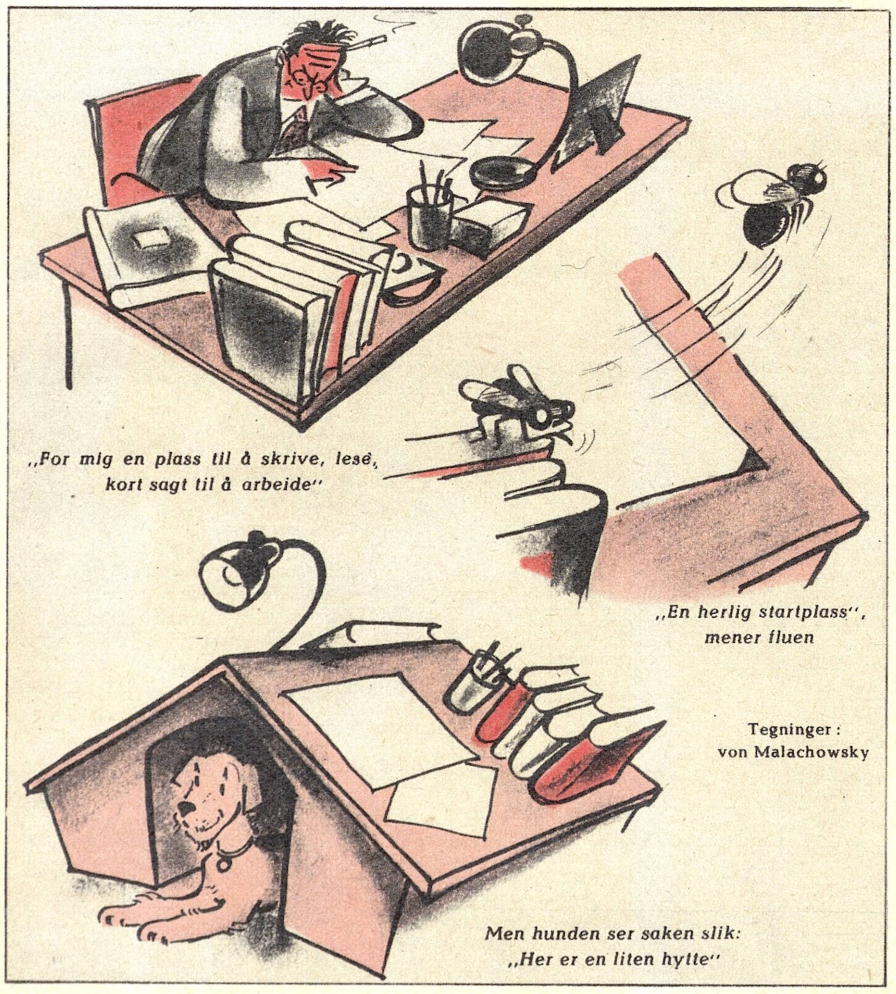
Omverdenslæren åpner for oss, hvis vi forfølger den videre, et nytt og konsekvent bilde av vårt liv. La oss ta et eksempel: vi sitter på kino, og plutselig begynner Projeksjonsapparat å gå langsommere, på grunn av en tekniske forstyrrelse. Bildene på lerretet glir ikke mer over i hverandre, men skiller sig i enkeltoptagelser — det bevegede bilde blir til en rask rekkefølge av stående bilder. Følger disse bilder ca. atten ganger i sekundet på hverandre, så flyter de sammen til et beveget bilde for vår menneskelige følelse. Dette attendedels sekund gir et begrep om det man kan betegne som det „menneskelige moment", av det allerminste, udelbare tidsrum.

En ung tysk forsker har tydelig fastslått at vinbjergsneglens „moment" utgjør et fjerdedels sekund, kampfiskens — en liten kampglad akvariefisk med uhyre raske bevegelser — et femtiendedels sekund. Sneglen som i følge ordsproget snegler sig langsomt frem, føler altså slett ikke — så kan vel man slutte av det — sin egen verden så langsomt som vi. Og de uhyggelig hurtige parader fra rivalen vil slett ikke komme den fortørnede kampfisk i forkjøpet, fordi den har et meget kortere biologisk moment enn vi mennesker.

Vi mennesker har altså all grunn til — det viser det „biologiske moments" problem oss — å befatte oss med vår menneskelige omverden. Anatomen Petersen har i en liten studie overført og utdypet den Uexküllske lære om omverdenen til vår egenverden. Vi vil bare trekke frem et eneste punkt. Fotjengeren stammer fra stenalderen. Mennesket kjenner vognen allerede i flere tusen år, men bilen først i noen tiår. Ut fra disse enkle kjensgjerninger kan man slutte at mennesket har å anse kjørebanen som et nytte omverdensstykke, hvor fotgjengeren — som jo stammer fra stenalderen — ennå ikke svarer med et bestemt „ritual." Vår kjørebanen en kanal — mener Petersen — vilde ingen falle på, plutselig å forlate fortauet for å komme over på den andre siden av gaten. Enhver vilde helt selvfølgelig gå til neste bro. En kjørebane med storbytrafikk er nesten like så farlig som en foss.

Efter Uexkülls lære står altså ikke det objektive, det man fysikalsk kan fastslå, i midtpunktet, men det subjektive. Objektivt er skrivebordet for fluen, hunden og forfatteren den samme gjenstand — men subjektivt noe fullstendig forskjellig. Omverdenen er efter det en skapelse av subjektet.

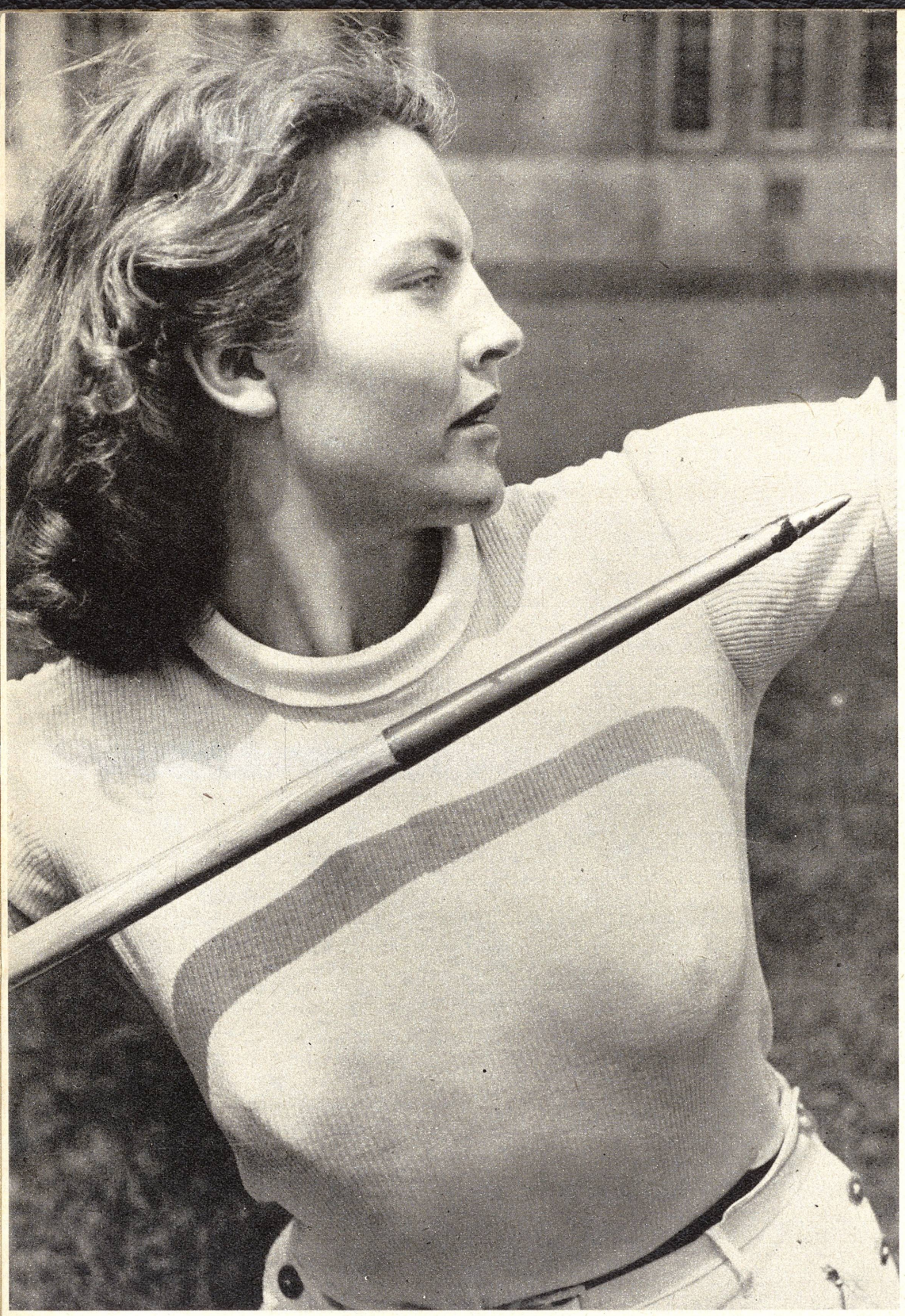
Om den Uexküllske lære kan stille hele biologien på et nytt grunnlag, som dens skaper menner, og om det dermed innledes et vendepunkt i biologien? — Sikkert åpner den avgjørende viktige og nye utsyn over dyre- og menneske-psykologien.

Tre ganger det samme skrivebord — tre ganger sett annerledes

„En kjørebane med storbytrafikk er nesten like så farlig som en foss"

Enhver har sin spesialitet — *og Gerhild Weber kaster spyd; for navnet Gerhild betyr ,,spydkasterinne''. Hun driver sporten med den samme alvorlige iver, som utmerker denne unge karakterskuespillerinne både på scenen og i filmatelieret. Men dette betyr riktignok ikke, at . . .*

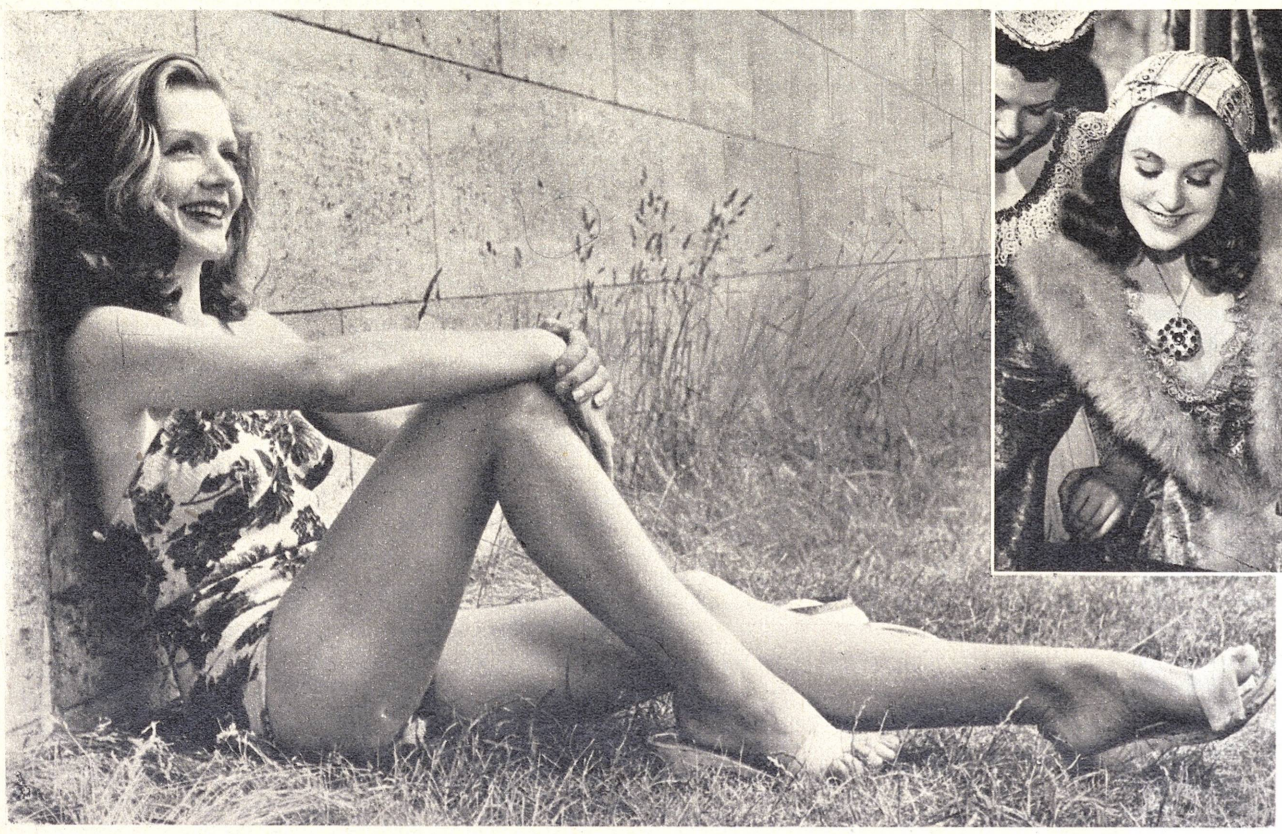

. . . Gerhild Weber *ikke også kan smile bedårende! Her, hvor hun spiller med Willy Birgel i Ufa-filmen ,,. . . reitet für Deutschland'' beviser hun til fulle sin charme*

Ingen filmoptagelser i dag — derimot sport!

Unge filmskuespillerinner, som til avveksling driver sport

Det er ikke bare utseende og begavelse filmen forlanger av sine skuespillere — arbeidet foran kameraet er hårdt og anstrengende og tar ofte på kreftene. Men publikum vil nok ikke se trette ansikter på lerredet og derfor foreligger der et stort behov for utøvelse av lett sport som kan tjene til utligning for den stadige sjelelige og kroppslige konsentrasjon under filmarbeidet. En ,,byggedag'' i atelieret byr på en slik lenge eftertraktet anledning, som de fire unge lovende filmdivaer ikke er sene om å utnytte til en utflukt til Reichssportfeld i Berlin.

Dommere hører også med til sporten — *og til denne mindre anstrengende men om så mer lystige jobb har Annalise von Eschstruth her meldt sig frivillig. Vi husker henne som en av de ,,fire Marys'' i Zarah Leander-filmen ,,En dronnings hjerte''*

Marina Ried *er den utpregede universalbegavelse blant disse fire sportsdamer. Hun er ikke bare et stort filmhåp, og har ikke bare som sangerinne, stepp-, ballett- og akrobatikk-danserinne opnådd store suksesser, også som sportsdame behersker hun en rekke forskjellige sportsgrener: her viser hun hvor fint hun kan crawle*

Fotos: Ufa

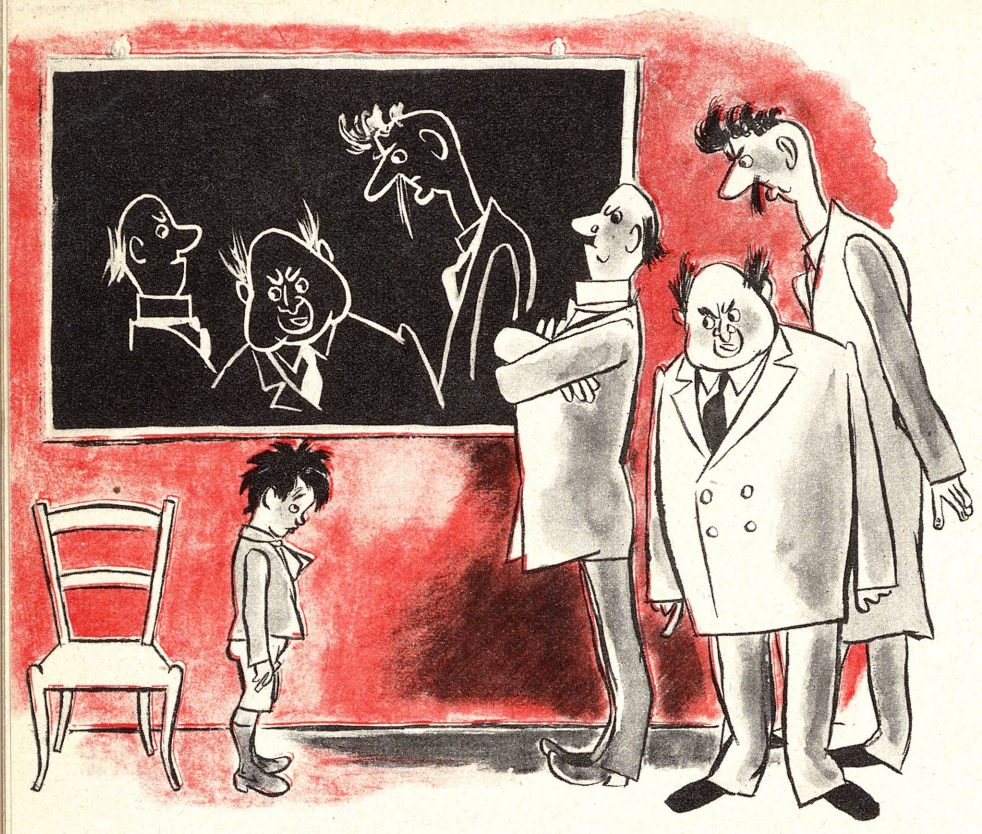
Og her ser vi Edith Oss, *den meget lovende "film-naive". Sist vi hadde anledning til å beundre henne var som bakermesterdatteren Lisette Siebenlist i filmen „Der Kleinstadtpoet". Hun er like så meget i sitt element i det forfriskende badebasseng som foran filmkameraet i projektørenes lysbad*

Det lakker mot slutten av den kostelige fridag. *Vårt film-firkløver tar hjertelig avskjed med sportslærerinnen — og i morgen står de atter ferdig i filmatelieret når det heter: "Klar! Tagning!"*

Hvorledes gjør man det?

„Signal" fortsetter her sin store serie som forteller om karikaturtegnernes arbeide og liv. Idag avslører E. O. Plauen, en tegner som allerede er våre lesere bekjent, hemmeligheten ved sitt erhverv

E. O. Plauen forteller: Allerede i skolen gjorde mitt talent sig gjeldende. En dag tegnet jeg mine lærere på tavlen og blev herunder overrasket av dem. De betraktet tegningene indignert og direktøren så strengt: „Hvem skal da det være? Så stygge mennesker eksisterer det dog ikke!!"

Jeg føler mig mest vel hjemme. Over sengen min har jeg hengt op alle de tegninger som jeg ikke kan selge noe sted. Men når jeg er syk, da sier hver læge til mig: „Hm! Hm! De må ubetinget engang ut av Deres vanlige omgivelser!"

Hvorledes gjør man det for å få frem det viktigste som en karikaturtegner behøver — nemlig et poeng? Tegneren blir ofte spurt: "Hvorledes faller slikt Dem inn? Oplever De da alltid slike komiske ting?" Nå, slik er det sikert ikke. En karikaturtegner oplever de samme ting som de andre mennesker oplever — bare at han alltid sitter på lur efter poenget. E. O. Plauen mener at det gjelder å kunne tenke en situasjon logisk eller ulogisk til ende, og at det gjelder å opdage humoren i den. For å gjøre saken helt forståelig, har han allerede uttenkt sig en historie, og vi gleder oss over å kunne fortelle den til "Signal"s lesere . . .

E. O. Plauens historie om den sanne humor:

"Forestill Dem at en livstrett humoristisk tegner legger sin hatt og stokk på rekkverket på en bro og sa hopper i vannet for å ta livet av sig. Han mener det alvorlig — men vannet er meget vått og meget kalt!

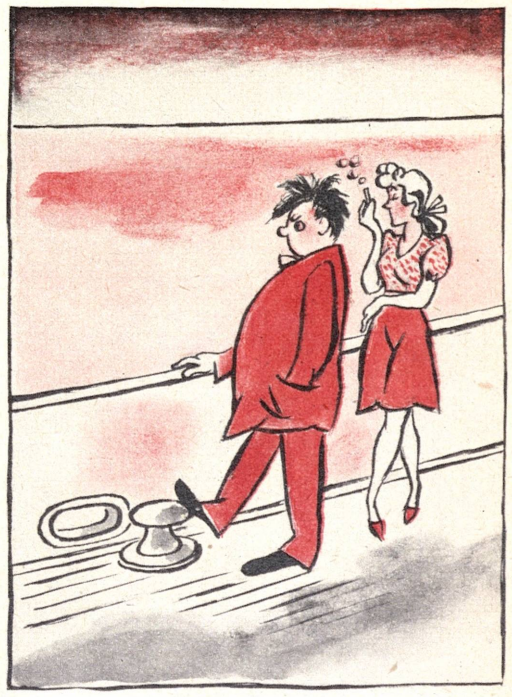
Humoristen hadde slett ikke tenkt sig det slik, og nå angrer han sin handling og skriker om hjelp. En mann som kommer forbi, ser i vannet et menneske som slår om sig og gurgler uforståelige ord op mot ham. Mannen på broen forstår dessverre ikke hva mannen derned i vannet vil ham. Men plutselig ser han hatten og stokken som ligger på rekkverket, og nå forstår han og kaster begge deler med høflig iver ned til mannen i vannet. I dette øieblikk ser karikaturtegneren poenget. Gleden herover gir ham kraft til å redde sig, han skynner sig hjem og lager en billedserie over oplevelsen. En avis kjøper den av ham, og så blir det, bortsett fra utgiften til oppressing av dressen, ennå et ganske peni nettoutbytte tilbake for ham. Denne kunstner har altså den rette sans for humor! Men hvorledes opfører et alminnelig menneske sig i den samme situasjon? Når hatt og stokk faller ned i vannet ved siden av ham, ser han ikke poenget, men ergrer sig fryktelig og går til bunns av raseri."

Dette er altså fortalt av en tegner som full av menneskekjærlighet vil fortelle sin samtid hva humor er. Moralen i hans fortelling er den at en mann som ikke av og til kan le av sig selv ikke forstår humor. Og når slik en mann absolutt ikke kan le til en billedhistorie, så er det også nok mulig at feilen ligger hos ham selv. Men det må man ikke si til ham, fordi han da blir ennå sintere. Ja, det er vanskelig å være karikaturtegner! E. O. Plauen er til tross herfor en tilfreds mann og en mann som har hatt stor suksess. Vi vil ikke fortie hans levnedsløp fordi det viser at veien opover står åpen for et virkelig talent. Han gjennemlevet i ung alder vanskelige år som mekanikerlærling, arbeidet hos en taktekkermester og måtte, bare så altfor ofte, klatre op og ned i fabrikkskorstenen fordi svennen slapp ned hammeren. I Leipzig gikk han fra mekanikerverkstedet til akademiet. Om kvelden hadde han kontorarbeide for å tjene den smule penger som en 18-åring har bruk for. Reiser og vandringer fører ham senere gjennem nesten hele Europa. Hans tegninger røper en skarp, ja ofte ubønnhørlig iakttager. Det lille korn salt som han tilsetter sine innfall, kan alltid merkes. Hans komikk er underfundig, er full av ånd og må forståes på en vittig måte. Han forlanger noe av sine tilskuere — men han betaler også for opmerksomheten hundrefold med mynt i en forfriskende latter.

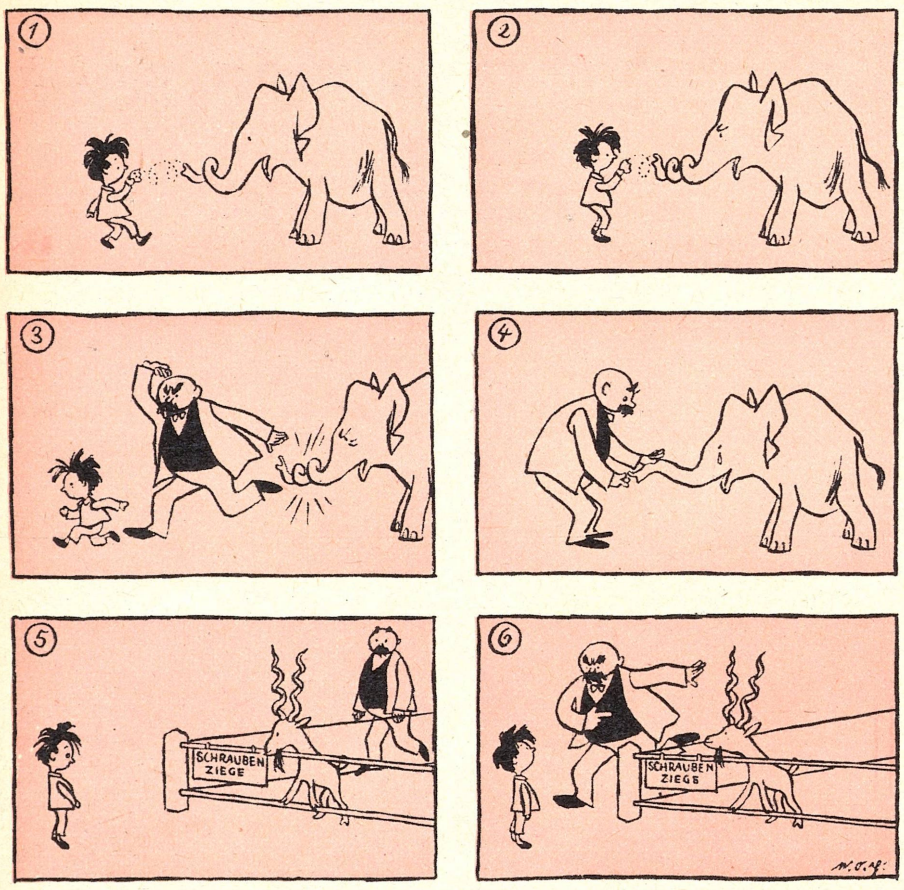
A. S.

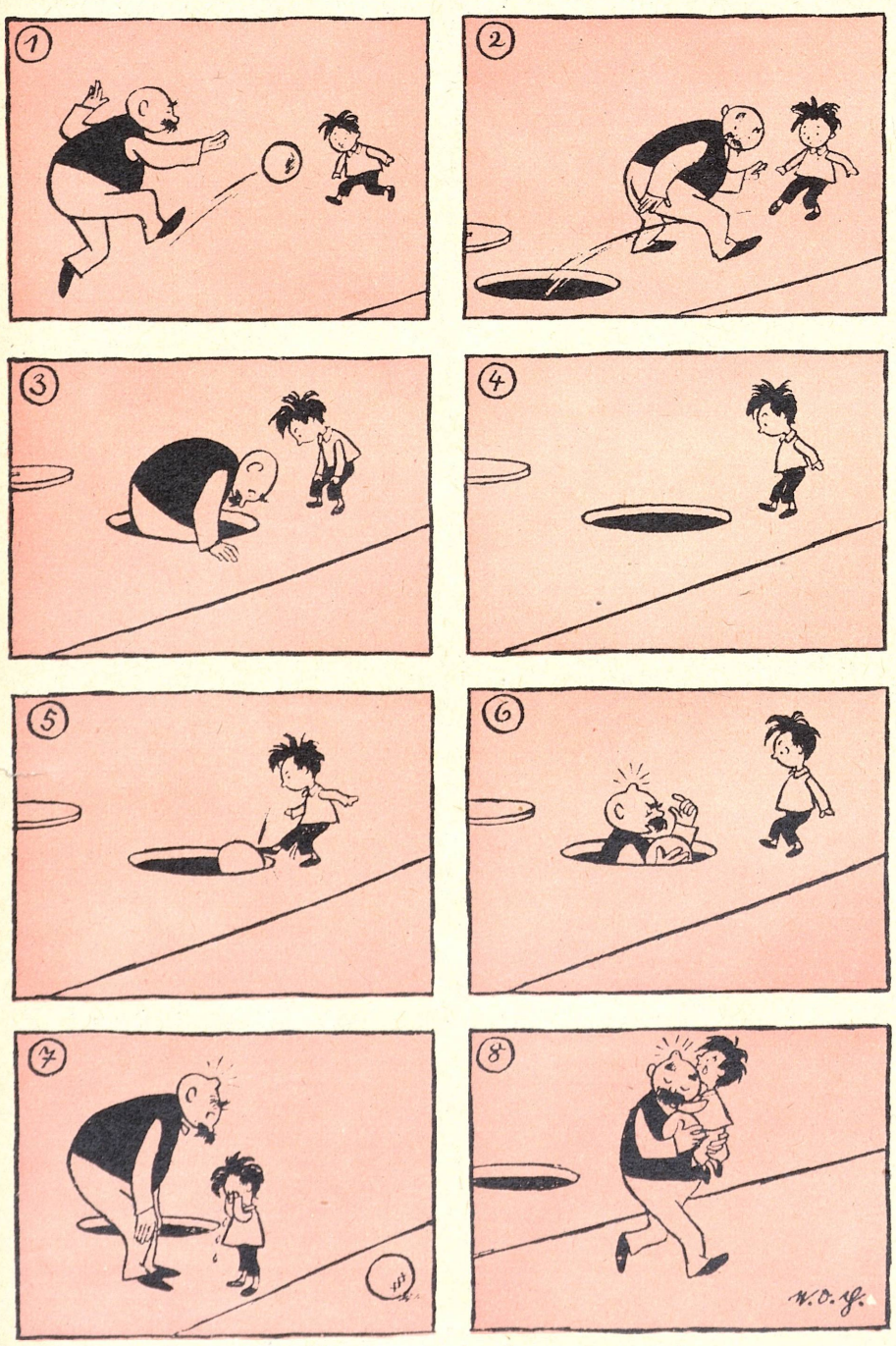
Engang var jeg tilfjells — og måtte bittert bøte for det. For plutselig befant jeg mig i den situasjon som jeg ellers alltid syntes det var så komisk å tegne. Siden da tegner jeg vitser som foregår på flatlandet

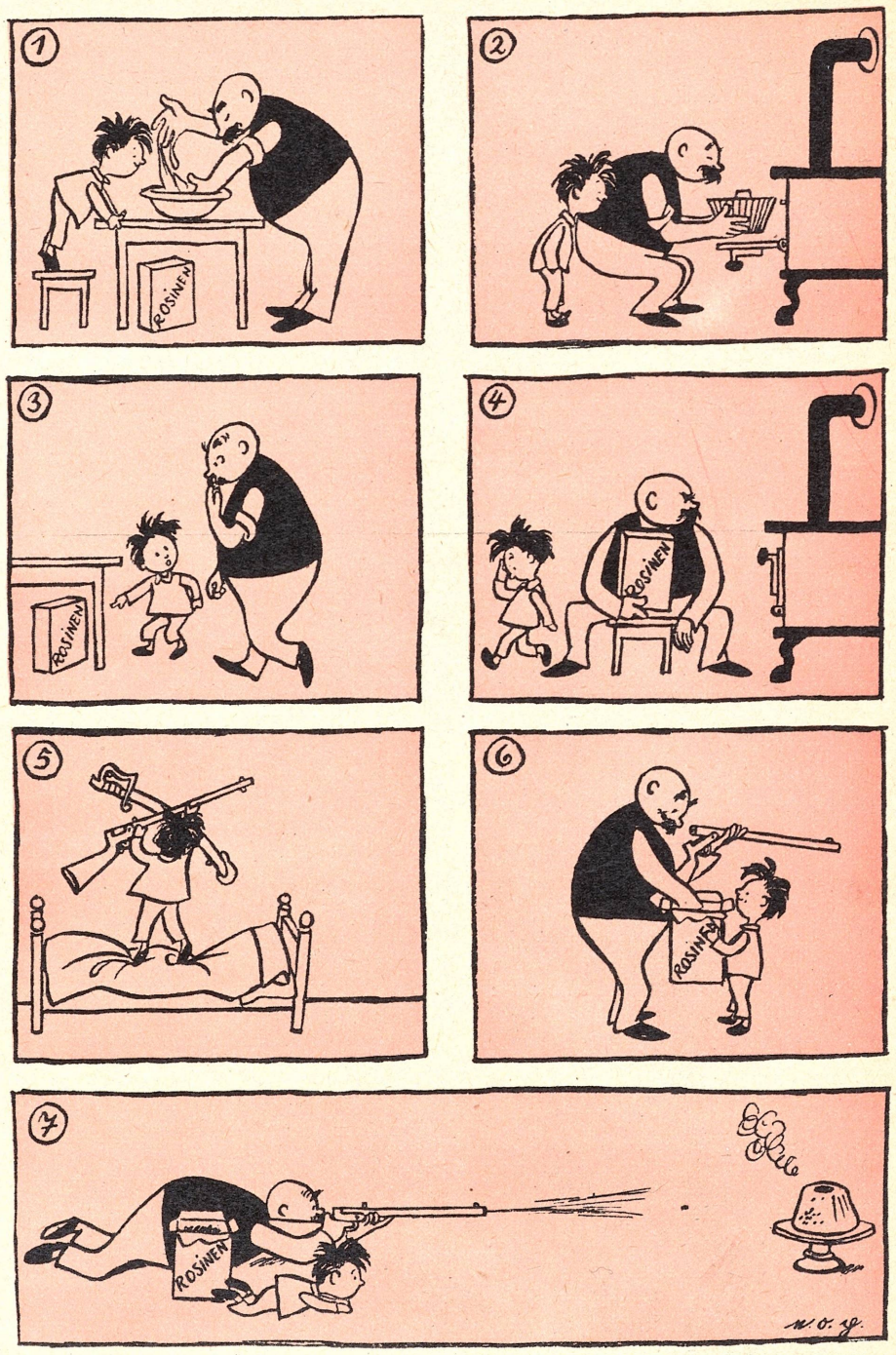
Senere foretok jeg en sjøreise og fikk mitt livs vanskeligste opgave. En pike sa til mig: „Vær så vennlig, hr. Plauen, å lage en karikatur av horisonten!" — Og dermed var det forbi med hennes beundring for mig. Det var leit, for det var slik en pen pike!

„Den mistenkelige skruetrekker" *Et eventyr fra „Far og sønn", de to muntre figurer som gjennem en årrekke hver uke har moret „Berliner Illustrierte Zeitung"s lesere*

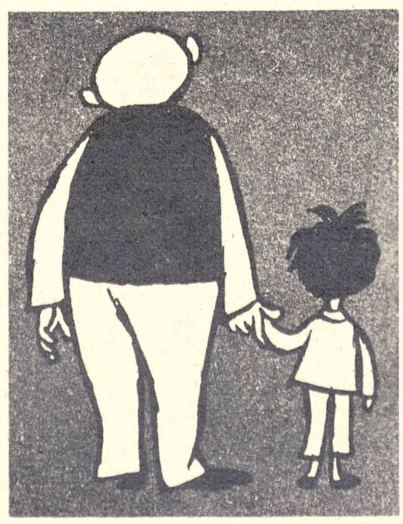

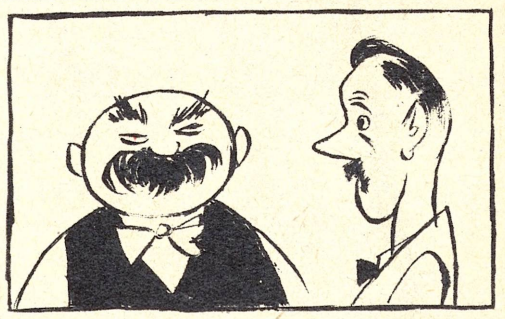
„Den tapte fotball!" *Et eventyr fra „Far og sønn" som kanskje best viser det inderlige forhold som disse to figurer står i til hverandre. Faren optrer alltid som sin sønns gode kamerat. Han har holdt sig ung, leker med ham, er oplagt til alle mulige streker, men vet også å holde på sin autoritet, og . . . å tilgi*

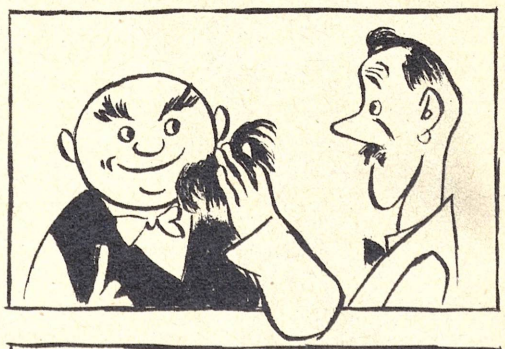

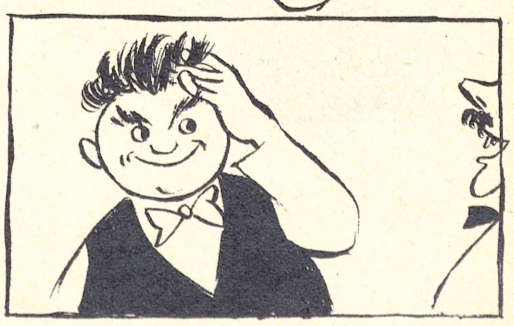
„De glemte rosiner"

„Far og sønn", det er to muntre figurer som i de eventyr de opleve sammen viser en typisk tysk humor. Poenget springer ikke ut fra noe grotesk, men kommer fra hjertet! Det er det menneskelige som kommer til orde. Saken kan begynne nokså eiendommelig, men den overraskende vending til slutt blotter alltid en eller annen krok av sjelen. Det er også grunnen til at de to skikkelser har tatt lesernes verden med storm. I tusener av brev får tegneren bekreftelse på at alle små og eldre barn finner en inderlig fornøielse i „Far og sønn". Denne tegneserie er så populær at endog varietekunstnere optrer med dens masker.

E. O. Plauens selvportrett! *Dersom man forestiller sig at faren, som han alltid tegner, tar av sig skjegget og anbringer det på sitt hode — da ser han nøiaktig ut som tegneren selv!*

De ber om en god mann...

Bryllupskirken i Mexiko

Slik kommer og går de — *nesten bare kvinner — trappen til bryllupskirken som står i en liten forstad til Mexiko City, hvor de ber Madonna om en mann*

Kirken, som er bygget i gammel spansk stil, *nyter allerede på grunn av sin arkitektoniske skjønnhet et utbredt ry. Gjennem århundrer har den vært valfartsstedet for Mexikos piker*

Unge indianerinner *innhyllet i store sjal går til kirken for å bringe Madonna sitt offer. De kommer ofte langveis fra, for man tror at alle bønner blir hørt her*

Foran alteret, *hvor hver bedende tenner lys, lyder halvhøit bønnene fra unge og gamle, rike og fattige piker som betror Madonna sitt hjertes hemmelighet*

Fotos: Edith Boeck

Signal nr. 14, 2. årgang, 2. Julinummer 1941. / Utkommer hver 14 dag / Chefredaktør: Harald Lechenperg, Chefredaktørens stedfortreder Heinz Medefind / Forlag og trykning: Deutscher Verlag, Berlin SW 68 Kochstraße 22-26 All rett forbeholdes. All rights reserved Entered as second-class matter at the Postoffice of New York, N. Y. / Printed in Germany

Siste nytt...

Det hender litt av hvert i Croydon

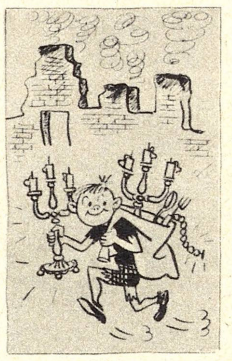
Som „News Chronicle" av 20. mai meddeler, trengtes det en stor politistyrke for å stanse en gatekamp, som var utbrutt mellem kanadiske soldater på hovedgaten til Croydon ved London. To av kamphanene blev temmelig hårdt såret innlevert på sykehus. Politiinspektør Tasker erklærte for retten: „Hendelser av denne art hører om lørdagen med til dagsordenen på gatene i Croydon. For å holde noenlunne orden må vi trekke et stort antall politibetjenter fra andre viktigere opgaver. Ordentlige folk er redde for å gå på gaten efterat det er blitt mørkt." Således har retten i Croydon stadig noe å gjøre. Leslie James Smith fra West-Newscotland-Regiment fikk en straff på 12 pund, 3 sh, 3 d fordi han i beruset tilstand anfalt en politibetjent og ødela en lyskaster på en politibil; politibetjent Hollingsworth blev i en kneipe strakt til jorden av et ølglass..

Er det ikke en forferdelig misforståelse? Først blir de kjekke kanadiere kalt til det gode gamle moderland for å vise sin kampånd — og når de nu gjør det, må de betale i pundvis og blir kanskje også puttet i hullet.

Den engelske krig som opdrager

„Daily Herald" beretter at i Manchester blev Robert McGowen Dawick dømt til å betale 5 pund fordi han hadde kjøpt tyvegods av en ti års gammel gutt. „Det vilde bryte Deres hjerte", erklærte detektiven som førte mannen for retten, „hvis De kunde se med hvilken iver barn trenger inn i hus som er ødelagt av bomber og der med vilje ødelegger alt som ikke kan bringes til side. Og mange foreldre foretar ikke det minste for å holde barna tilbake fra plyndringen."

Nå — så lett brytes ikke et engelsk hjerte. Og selv hundre brutte hjerter betyr lite for den jernhårde mann, som lovet det engelske folk en „henrivende" krig — hvad han også har holdt.

Tre ganger tre hurra for Arizona-Roy

Hvis det finnes noen som ikke vet at byen Tucson i Arizona (USA) er et prektig kultursentrum, er det et tegn på at vedkommende enten er en analfabet eller en uvitende person. Han behøvde bare å lese tidsskriftet „Life" eller en av de 500 andre aviser — deriblant kinesiske og sydafrikanske — for å komme til klarhet over det. Hvilke 500 aviser?

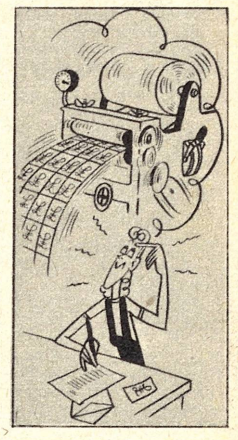
Saken er den: Tucson (Ariz.) ligger midt i en kaktusørken. Og i Tucson (Ariz.) finnes det en „Solskinn-klima-klubb". Denne klubb har som sin statuttmessige opgave å gjøre hele verden opmerksom på hvad Tucson (Ariz.) er for en by. Til denne hensikt har klubben engasjert en reklamefagmann, en hr. Roy Drachmann, som oprinnelig hørte hjemme et helt annet sted, men det spiller ingen rolle. Det er godt hode på Roy Drachmann. Han gjennemstøvet hele Tucson (Ariz.) for å finne noe som kunde få verden til å spisse ører. Han fant absolutt ingen ting. Bare småborgere, men det er ikke noe nytt og heller ikke noe særlig. Tilbake blev altså bare den omliggende ørken med kaktusene. Hr. Drachmann søkte ut to pene piker med gode figurer, dro med dem ut i ørkenen og lot dem kle av sig. Så laget han — Drachmann var oprinnelig konfeksjonsmann — av to halve kulekaktuser to brystholdere og av de taggete blader til en fikenkaktus et lendeklede for hver. I dette antrekk fotograferte han pikene og sendte bildene over hele verden. Avtrykk bare tillatt under nevnelse av navnet Roy Drachmann og byen Tucson (Ariz.), over 500 aviser, deriblant kinesiske og sydafrikanske, brakte bilder og tekst. Hele Tucson var begeistret. „Riktignok", skriver „Life", „har den store propaganda ikke brakt den ønskede stigning av turisttrafikken — men innbyggerne av Tucson føler sig vidunderlig opløftet."

Vi europeere føler oss imidlertid selsomt trykket. Uten å ville si noe ondt om Tucsons tillokkelser, mener vi at det også i Europa finnes bemerkelsesverdige byer, verd å bli nevnt også i kinesiske og sydafrikanske aviser. Bare at det mangler en mann som gjør oss opmerksomme på dem — kort og godt, en fyr som Arizona-Roy, kultivert og allikevel med god smak. Men vi er redd for at „Solskinn-klima klubben" i Tucson (Ariz.) ikke låner ham bort.

Et forslag til overveielse

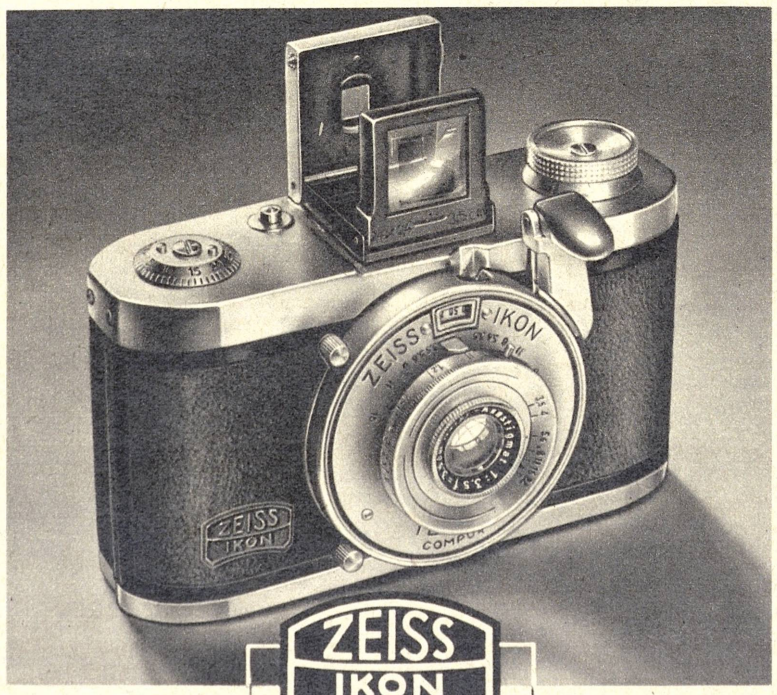
„Det skulde trykkes mer penger", skriver en „plaget husmor" fra Enfield til „Daily Herald" og begrunner sitt forslag meget innlysende: „Jeg kan ikke klare mig med et pund i uken og må stadig fastslå at jeg trenger penger, men har ingen."

Den gode kone vet ikke hvad penger er, hvor mange mennesker det finnes som meget sjelden og bare i svært små mengder får se noe av dem. Hun kan trøste sig med at det blir trykket ganske bra i England, men før de nærende små sedler kommer til Enfield, går de fleste av dem tapt.

Kjenner De „blendeangst"?

Fotoamatørene av igår var alltid pinlig påpasselig med å knipse med den minst mulige blende, for at bildet med sikkerhet skulde bli skarpt både ganske nær og langt borte. Men da måtte de hjelpe sig med lengere belysningstider, — som de mindre blendeåpninger gjør nødvendig. Denne „blendeangst" fins ikke ved lomme-TENAX 24×24 mm: for takket være kort brennvidde er dets dybdeskarphet så stor at den til eks. ved blende 3,5 tilsvarer en dybdeskarphet på et 6×9 kamera med blende 8! Med lomme-TENAX kan en altså uten betenkelighet nytte fordelen med stor blendeåpning og korte belysningstider. og stadig få bilder med stor skarphet. Hurtigoptrekket av compurlukkeren. den automatiske filmtransport og kameraets lille vekt er nogen av de mange andre fordeler som lomme-Tenaxen har. Brosjyrer og alle nærmere oplysninger vil De få hos Deres Zeiss Ikon forhandler.

Generalagentur for Norge: Skarpmoen & Co.. Dronningens gt. 36. Oslo.

Mesterfotografering med disse tre:

Zeiss Ikon kamera, Zeiss objektiv, Zeiss Ikon film!

Et fly av „glass“

Et Luftfoto fra Nordafrika. Den gule jorden er spettet med grågrønne flekker. Det er ørkenens fattige plantevekst. Det tyske fly som flyr over den, ser ut som om det er av glass, for man tror å kunne se ned på ørkenjorden gjennem vinger og skrog. Men i virkeligheten er flyet så dyktig kamuflert at det fullkomment tilpasser sig landskapet Foto : PK-Sturm